Влада - Радам !

Голос України

Газета Верховної Ради України
№ 56 (1056) ♦ Субота, 25 березня 1995 року ♦ Ціна договірна

Леонід Кучма прихильник ДНЯЗ назавжди, але ...

Виступаючи у п'ятницю на прес-конференції в Токіо у ході свого візиту до Японії, Л. Кучма наголосив, що Україна підтримує пропозицію США щодо пролонгації Договору про нерозповсюдження ядерної зброї. Однак, зазначив він, до початку конференції з питання про ДНЯЗ, наміченої на 17 квітня у Нью-Йорку, бажане виконання ряду умов.

По-перше, на думку Л. Кучми, США й Росія мають ратифікувати договір СНО-2. Крім того, за його словами, «було б бажано підписати угоду про повне припинення випробувань ядерної зброї». Президент також повідомив, що Україна пропонує укласти й підписати договір про припинення виробництва матеріалів, які розщеплюються.

СПІВРОБІТНИЦТВО: КИЇВ—ПАРИЖ

23 березня Голова Верховної Ради України Олександр Мороз прийняв Надзвичайного і Повноважного Посла Французької Республіки в Україні Домініка Шассара. Олександр Мороз зазначив, що призначення на цю роботу саме пана Шассара, який до останнього часу був другою особою у представництві Франції в Німеччині, можна розцінювати як своєрідне свідчення важливого значення, яке надає Париж україно-французьким відносинам. Голова ВР також висловив думку, що з розвалом біполярної системи стабілізації в Європі не сталося. І одним із шляхів виходу з такої ситуації може стати налагодження якнайтіснішого співробітництва між Францією та Україною, що відіграють у своїх регіонах надзвичайно важливу роль.

Ділові перспективи

Програма візиту Голови Верховної Ради України Олександра Мороза до Республіки Корея передбачає зустрічі на найвищому рівні: із спікером Корейської Національної Асамблеї паном Хван Нак Джо, віце-прем'єр-міністром, міністром фінансів та економіки паном Хон Джай Хінгом, керівниками ряду провідних міністерств. Шляхи розширення співробітництва будуть обговорюватись також в автомобільній корпорації «Хюндай», яка добре відома у світі.

Очевидно, що у результаті візиту Олександра Мороза до Республіки Корея встановляться численні ділові контакти, оскільки у складі делегації велика група представників бізнесових кіл України.

Міцним фундаментом майбутніх економічних зв'язків стане представництвом Торгово-промислової палати України, яке буде відкрито в Сеулі.

Візит триватиме з 27 по 30 березня.

ПАН МУРАЯМА: ОСОБЛИВА РОЛЬ УКРАЇНИ В ЄВРОПІ

«Вважаю, що сьогодні україно-японські відносини одержали дійсно чудовий, стрімкий імпульс. Документ, який ми підписали, є основою подальшого їх розширення і диверсифікації». Про це заявив після завершення церемонії підписання у Токіо спільної заяви України і Японії Президент нашої держави Леонід Кучма.

Цей документ став підсумком україно-японських переговорів між главою Української держави і прем'єр-міністром Японії Мураямою. Під час переговорів глава японського уряду наголосив, що Україна має велике значення для стабілізації обстановки у Європі, і тому Японія готова допомогти їй у проведенні економічних реформ.

Під час візиту відбулися ділові зустрічі Президента України Л.Кучми з керівниками провідних корпорацій Японії «Сумітомо», «Міцубісі», «Морінага Мілк Індастріз» та «Іточу». На зустрічах йшлося про розбудову взаємовигідних економічних відносин між Україною та Японією. «Капітани» японського бізнесу були одностайні в тому, що Україна є хоча й новим, але одним з найбільш перспективних торгових партнерів на терені колишнього СРСР.

Президент пообіцяв, що в українському уряді послідовно усуватимуть перешкоди, які поки що існують на шляху закордонних інвесторів. Глава Української держави побажав підприємцям добрих прибутків на взаємну користь.

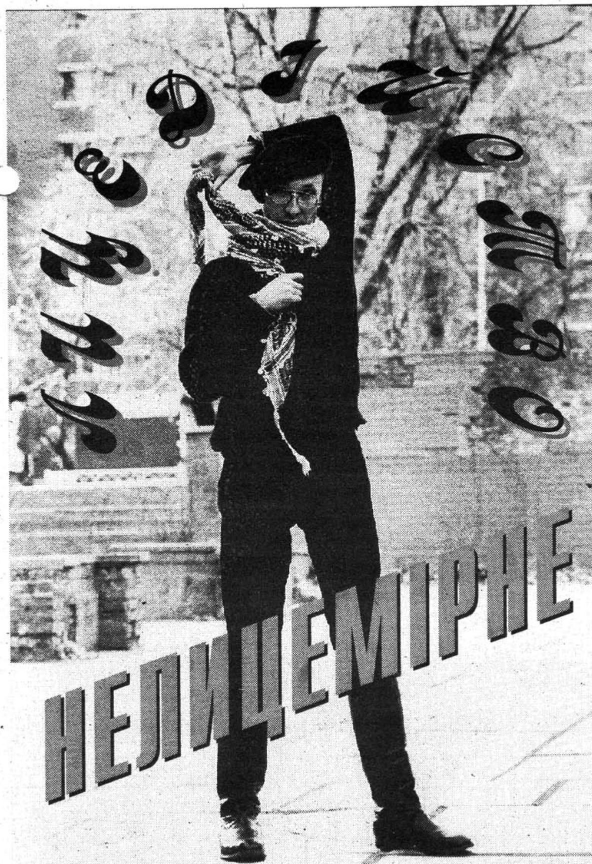

Марко МОВЧОК, журналіст

ПІСЛЯЗАВТРА — Міжнародний день театру, з чим годилось би привітати не лише професіоналів, а й кожного, хто хоч раз у житті прикидався не тим, ким є, — в ім'я чистого мистецтва.

А завтра, о третій годині пополудні, на столичному майдані Незалежності відкриється великий міжнародний театральний фестиваль —«IV Мистецьке березілля»: там будуть актори наші, німецькі, італійські, африканські, британські — впереміш з київськими школярами.

У натовпі снуватиме чоловік в чорнім береті, рябому шарфі «від Арафата» й офіцерських чоботях. Режисер Сергій Проскурня. Саме він і заварив усе оце. Фестиваль триватиме цілий місяць! Раніше такими речами орудували цілі міністерства. А тут — він один. Приватно. Без гарантій. Спершу стільці, гроші потім, якщо знайдемо. Якби держава мала більше сил, вона б образилась: чому якийсь Проскурня, від свого власного непрезентабельного імені, влаштовує в столиці отаку бучу? Ну, все одно, якби якийсь сержант оголосив війну всьому блокові НАТО!

Він трохи смішний, трохи характерник, трохи занадто хвальковитий, у Києві ходить по руках його розширена автобіографія, і як би там не було написано, що «народився 1957 року», можна подумати, що ще Шекспір вважав Проскурню своїм найкращим асистентом.

Смійтесь, якщо хочете, але в епоху суцільного лицедійства його лицедійство — виправдане, бо нелицемірне, як дитяча повітряна кулька: радій, поки летить. Можливо, він навіть щось заробить на всьому цьому вертепі, віддасть борги, а решту, якщо залишиться, пустить на те, щоб запузирити якийсь новий гранд-проект...

На фото Сергія КОВАЛЬЧУКА: Сергій Проскурня.

Читайте в суботньому випуску:

Христофор ГРУША, незалежний оглядач

П'ЯТЕРО З ЛЕТЮЧОГО КОРАБЛЯ

Вгадай, шановний читачу, вгадай з трьох разів, — хто зображений на оцьому бородатому портреті? Ні, не Чернишевський, і навіть не Лесь Танюк. Ну, сміливіше, ти, читачу, добре знаєш цю людину! Хто вгадав — молодець, а для тих, хто теж молодець, але нездогадливий, — підказка: це актриса Ада Роговцева в гримі Джорджа з вистави «Не боюся сірого вовка».

Про цю незвичайну виставу читайте на 8-й сторінці сьогоднішньої газети.

Парламентська хроніка

ОДИН ТРИЛЬЙОН НА ЛІКИ

Денне засідання 23 березня

Відбулось розпочате раніше постатейне голосування в другому читанні проекту закону «Про податок на додану вартість». У зв'язку з неузгодженістю деяких визначальних положень статей «Визначення дати нарахування податку» та «Відповідальність платників» Комісії з питань фінансів і банківської діяльності запропоновано підготувати їх на розгляд у третьому читанні до 5 квітня цього року.

Далі сесія продовжила обговорення стану забезпечення населення лікарськими препаратами. Було прийнято постанову. Нею зобов'язано Кабінет Міністрів спільно з Національним банком розглянути, зокрема, питання щодо виділення Міністерству охорони здоров'я впродовж першого півріччя поточного року з державного бюджету одного трильйона карбованців для закупівлі лікарських засобів. Крім того, до першого квітня надати Держкоммедбіопрому бюджетну позичку в 500 мільярдів карбованців на придбання сировини і матеріалів для виготовлення медичних препаратів.

На подання Комісії з питань соціальної політики та праці депутати постатейно ухвалили Закон «Про оплату праці». Бурхливо обговорювалась стаття 9 — «Умови визначення розміру мінімальної заробітної плати». Зрештою, її було прийнято в такій редакції: «Розмір мінімальної заробітної плати визначається з урахуванням вартісної величини мінімального споживчого бюджету з поступовим зближенням рівнів цих показників у міру стабілізації та розвитку економіки країни; загального рівня середньої заробітної плати; продуктивності праці, рівня зайнятості та інших економічних умов».

Однак голосування закону в цілому та постанови щодо введення його в дію відкладено, оскільки деякі депутатські комісії і групи та партійні фракції зажадали часу для додаткових консультацій.

День, багатий на афоризми

Ранкове засідання 24 березня

На пленарному засіданні Верховної Ради України зранку тривав розгляд проекту закону «Про оплату праці». Після короткого обміну думками він був затверджений, однак із певними застереженнями щодо введення його в дію. Причина єдина: все впирається в закон про державний бюджет, який ще остаточно не прийнятий.

Визначення межі малозабезпеченості, тобто мінімальної грошової суми, при якій непрацююча людина може фізично вижити, викликало гостру полеміку не стільки між самими депутатами, скільки між В.Пинзеником (він представляв уряд) і сесійним залом.

Голова Комісії з питань соціальної політики та праці Ю.Буздуган, як і голова Федерації незалежних профспілок О.Стоян, вважають межею малозабезпеченості суму 3 мільйони 684 тисячі карбованців. Віктор Пинзеник одразу запротестував — не проти названої цифри (вона базується на розрахунках самого уряду), а проти того, щоб негайно приймати відповідну постанову. «Грошима людей не нагодуєш», — афористично висловився він. І продовжив: якщо ми сьогодні, до прийняття бюджету та ще й з розрахунками зарплати, введемо таку межу в дію, піднова хвиля інфляції, яка цю начебто помітну суму швидко зробить нікчемною.

«Якщо корову не годувати, а тільки смикати за дійки, молока не буде», — теж афоризмом відгукнувся О.Стоян. Але все-таки наполягав, щоб межу затвердити, бо це стимулюватиме уряд ефективніше розпоряджатися коштами.

Оскільки з патової ситуації виходу не було, питання на пропозицію Голови Верховної Ради Олександра Мороза зняли з обговорення і перенесли на пізніше.

Анатолій КРАСЛЯНСЬКИЙ.

У комісіях Верховної Ради України

Комісія з питань боротьби з організованою злочинністю і корупцією розглянула пропозиції і зауваження до проекту закону «Про Державний бюджет на 1995 рік».

Зокрема, у ході доопрацювання пропонується зменшити видатки бюджету за рахунок скорочення кількості армії (орієнтовно до 250 тисяч чоловік), переглянути склад, структуру, витрати на утримання державного апарату (Адміністрація Президента, Кабінет Міністрів).

Депутати висловились за збільшення фінансування статей бюджету, що стосуються соціального захисту громадян, особливо населення, яке постраждало внаслідок Чорнобильської катастрофи.

Члени комісії наголосили на необхідності перевірки використання бюджету за 1994 рік, а також переглянути кошти у бік збільшення, які плануються на утримання правоохоронних органів, особливо підрозділів по боротьбі з корупцією і організованою злочинністю.

* * *

Комісія з питань паливно-енергетичного комплексу, транспорту і зв'язку підготувала для розгляду сесією у другому читанні проект закону «Про зв'язок». Цим законопроектом встановлюються правові, економічні та організаційні основи діяльності в галузі зв'язку в Україні, визначаються відносини підприємств, об'єднань, установ і організацій зв'язку з органами державної влади, місцевого самоврядування і споживачами послуг зв'язку, а також особливості галузі, що пов'язані з суспільними інтересами.

Закон захищає інтереси держави, громадян, підприємств, об'єднань, установ і організацій, що користуються послугами зв'язку, а також працівників галузі. Зокрема, в ньому передбачено штрафні санкції до підприємств зв'язку на користь споживача за неналежне виконання послуг. В окремих випадках вони становлять 25 відсотків від вартості послуги.

На думку членів комісії, введення Закону «Про зв'язок» в дію має важливе значення, оскільки на сьогодні відносини між тими, хто надає послуги зв'язку і хто ними користується, не були законодавчо визначені.

Прес-служба Верховної Ради України — Укрінформ.

*С**ТАЛОСЯ** те, що мало статися: марксистська версія гегельянства, не протримавшись і століття в СРСР і сусідніх країнах, розвалилася. При цьому, якби К. Марксу та Ф.Енгельсу вдалося знову побувати на Землі й подивитися на результати праці своєї, навряд чи вдалося б їм упізнати власне вчення, що його так спотворили їхні послідовники. Гіркий і закономірний фінал філософії правлячої меншості, і це за їхнього щирого бажання завоювати своє законне місце на тому пролетарському грунті, з якого пустило пагони насіння нового екуменічного і, як у нас тривалий час вважалося, універсального вчення. Чекаючи дива, поступилися місцем плодам догматизму і релігійної закостенілості. Тільки ідея гуманізму, розкріпачення особистості, рішуче відмежувавшись від статечного крою сюртуків класиків, продовжує жити і розвиватися, маючи шанси рано чи пізно утвердитися в нашому суспільстві.*

*З**АГАЛОМ** особистість нашого Президента настільки нетривіальна і своєрідна, що не можна не спинитися на цьому моменті окремо. Існує в історії такий постулат: легко побачити відмінність у керівництві суспільством, коли воно зростає і коли розпадається. Це — відмінність між здатністю до творчості й відсутністю такої. Однак те, що справедливе загалом і в цілому, зовсім інакше може проявитися в конкретних, окремих випадках. Наші ж майстри пера, керуючись цією невибагливою формулою, змогли побачити лише суто зовнішні, виражені у формі, але не в змісті, аспекти діяльності Президента. Звідси й пішли публікації на зразок того, що сім місяців нового президентства в Україні згаяно фактично на продовження «передвиборної антикравчуківської кампанії», на підготовку ще однієї програмної доповіді перед парламентом, на розборки з Кабміном та народними депутатами. Численні поїздки найвищої посадової особи по країні, виступи на зборах обласного істеблішменту, відкриття шкіл і мостів — усе це, мовляв, так нагадує остогидлі всім партгоспактиви та інші принади минулого світу. Звинувачують Леоніда Кучму і у скасуванні ряду указів і розпоряджень колишнього президента. Мовляв, що сталося б з ФРН, якби Гельмут Коль скасовував законодавство, напрацьоване за час перебування при владі соціал-демократів.*

Коли бачиш величезну кількість матеріалів такого роду у засобах масової інформації як лівого, так і правого спрямування, мимоволі хочеться запитати: а чи виміряв хто товщину «угноєння», залишеного в авгієвих стайнях української економіки й політики попередником Леоніда Кучми? Хіба економіка увійшла в штопор за нинішнього Президента? Хтось, можливо, скаже у відповідь: так він же був прем'єром. Так, Леонід Кучма був прем'єром, маючи ... паперові повноваження. Паперові, бо діяльність усіх силових структур і банківської системи перебувала поза компетенцією прем'єра і за такого розкладу здорові наміри були заздалегідь позбавлені найменших шансів набути силу дії. Хіба початок «бурхливій» діяльності Юхима Звягільського чи фірми «Хелп» було дано за нинішнього Президента? Як Президент мав би чинити у подібній ситуації? Міг зробити веселу міну при поганій грі і далі займатися «державотворенням», підраховуючи кількість держав, з якими встановлено дипломатичні відносини, і засновуючи нові посольства. Та міг узятися за важку й виснажливу працю заради встановлення елементарного порядку у власній хаті, створюючи базу для наступного оновлення країни. Президент віддав перевагу другому, бо не забув про свої передвиборні обіцянки, хоча розуміє, яким тяжким і повільним буде шлях до їх здійснення.

Олександр СТЕПАНОВ, народний депутат України, доктор економічних наук

НЕПІДБИТІ ПІДСУМКИ

Але біда в тому, що людина, хоч як це парадоксально звучить, ще тільки-но формується в справжній людській подобі. Попри всі жорстокі уроки XX століття, ще не відбулося формування моральності інтелекту, тобто органічної для самого мислення властивості погоджувати і звіряти свої вчинки з моральним імперативом.

Либонь, ця обставина значною мірою пояснює, чому так швидко стався надлом старого суспільства і чому так довго не вдається зупинити його наступний розпад, який спричиняє колосальні труднощі для більшості населення країни. Особливість нинішнього періоду полягає в тому, що симптоми деструкції помітні по всіх лініях — в уряді (не випадково В. Масол, залишаючи посаду, зронив фразу про те, що в Кабінеті міністрів є кілька кабмінів), у політичних партіях (розколи і злиття у соціал-демократів, приміром), у Верховній Раді (обструкція з боку крайніх сил). Не припиняються спроби підігріти суперечності між регіонами, особливо по лінії Захід — Схід.

Сумні результати такого «броунівського» руху суспільних сил з особливою наочністю даються взнаки в економіці, котра от уже три роки поспіль перебуває «між небом і землею». Триває її вільне падіння: у 1992—1993 рр. — на 10—12 %, у 1994 — майже на 30 %. Ми опинилися в лещатах надзвичайно жорстокої економічної кризи, зіставної за своїми наслідками хіба що з біблійним всесвітнім потопом. Основними характеристиками економіки останніх років залишаються зниження виробництва та емісійне поповнення обігових коштів. Певне ж поліпшення внутрішньої фінансової ситуації минулого року супроводжувалось прискоренням темпів падіння виробництва.

Отже, застосовувані виконавчою владою методи подолання фінансово-грошової кризи завдали тяжкого удару господарським відносинам, зумовивши падіння виробництва. До того ж слідураховувати, що незначного прогресу у фінансах досягнуто переважно за рахунок позаекономічних методів примусу — адміністративного стримування цін і обмеження кредитних ресурсів. Крім того, зріс імпорт, з'явилися іноземні позики. Як наслідок, дефіцит зовнішнього платіжного балансу збільшився з 420 мільйонів доларів США у 1991 році до майже 4 мільярдів у 1994 році. Внутрішні витрати частково покрито за рахунок зовнішніх надходжень. Але останнє завжди спричинює зростання зовнішніх боргів і падіння власного виробництва. За збереження таких підходів навіть прийнятий нещодавно вельми прогресивний закон про оподаткування з базовою ставкою податку 30 % від прибутку навряд чи зможе істотно змінити на краще ситуації у вітчизняному виробництві.

Та ще більшу загрозу для долі країни являє ситуація у перспективних галузях промисловості. Саме в хімічній, машинобудівній галузях, легкій промисловості, житловому будівництві, перспективних як з точки зору подолання структурних диспропорцій, що утворилися раніше, так і з точки зору наявних науково-технологічних розробок для цих галузей, спостерігається найбільше падіння виробництва. Водночас в економіці триває підвищення питомої ваги таких традиційно сировинних галузей, як сільське господарство, харчова промисловість, паливно-енергетичний комплекс. Таким чином, структурні диспропорції не тільки не зменшуються, навпаки — поглиблюються. Над країною нависла реальна загроза всеохопного економічного регресу і втрати внаслідок цього економічної, а потім і політичної самостійності, перетворення на аграрно-промисловий придаток і слухняне знаряддя політичної волі сильних світу цього.

Саме за цих надзвичайно важких умов Леонід Кучма у жовтні минулого року звернувся до Верховної Ради України з доповіддю «Шляхом радикальних економічних реформ». Працюючи з великою групою фахівців, Президент вбачав завдання в тому, щоб визначити стратегічні завдання й загальну логіку реформування економіки, створити економічну ідеологію, якій була б підпорядкована діяльність виконавчої влади, забезпечити макроекономічну структуру цієї діяльності.

Що ж до поїздок і зустрічей на місцях, то, наскільки пригадую, ніхто ще не знай-

шов кращого способу осягнення всієї повноти ситуації, аніж безпосереднє спілкування з виробниками матеріальних та інтелектуальних благ.

Найголовніше — то забезпечити реальний поворот господарської системи до людини. Лікування паралізованої економіки — то не тільки єдина умова покласти край зубожінню народу, а й виходу на якісно новий рівень задоволення життєвих потреб та інших запитів населення. Тому Верховна Рада підтримала курс Президента на економічні перетворення. Суспільство змогло переконатися, що практично весь багатоколірний політичний спектр України на боці реформ. Однак згодом непереконлива політика виконавчої влади в особі Кабміну щодо втілення наміченого насправді внесла чимало ускладнень у відносини законодавчої та виконавчої влади. Неминуче погіршення життєвого рівня більшості населення за умов тривання падіння виробництва спричинило зростання соціальної напруженості, надто ж у східних регіонах країни.

Та недарма кажуть: не знати — не страшно, страшно — не вчитись. У нас же Кабмін усе знав і... продовжував не вчитись. У вересні 1994 року, коли вже повним ходом йшла підготовка доповіді Президента Верховній Раді і про це було добре відомо, уряд розробляє народногосподарський план на 1995 рік, абсолютно не підкріплений прогнозом попиту і купівельної спроможності населення, фінансових можливостей підприємств, кон'юнктури зовнішнього ринку, динаміки курсу карбованця. Зрозумівши, нарешті, після оприлюднення доповіді Президента безглуздість своєї Сізіфової праці, Кабмін завзято почав розробляти бюджет, перед тим, однак, відмовившись від будь-якого визначення натуральних і фінансових пропорцій. Виключно бюджет, за цим задумом, має відіграти роль головного регулятора державного впливу на економіку. Як і слід було сподіватись, заявки міністерств і відомств виявились явно непомірними, суттєво перевищивши максимально можливий внутрішній продукт, що його спроможне виробити народне господарство країни цього року. З іншого боку, такий підхід до формування бюджету залишив поза увагою держави численні соціальні й науково-технічні аспекти життя суспільства, завдання розвитку міжнародних економічних і політичних відносин. І це за умов, коли левова частка засобів виробництва базових галузей продовжує перебувати в руках держави. Сталося так, що держава чи то свідомо, чи то з недомислення відмовляється від ефективного використання власності, котра саме їй і належить. От у чому причини того, що держава і в березні ще залишається без бюджету, і довелося чимало попрацювати Верховній Раді, щоб зробити бюджет реальним і здатним ініціювати ті ланки економіки, які допоможуть згодом зрушити вперед увесь народногосподарський комплекс.

Не додала авторитету Кабмінові й похапливо-недбала приватизація, на що не могла не реагувати Верховна Рада. Президент справді неодноразово висловлювався за прискорення реформ, але при цьому він мислив категоріями не арифметики, а алгебри, маючи на увазі передусім якісний бік перетворень, їхню глибину та міру позитивного впливу на суспільство. Однак міністерські «рахівники» у дусі найкращих традицій горезвісного соцзмагання заходилися «виконувати й перевиконувати». Доводилося чути, як голова одного з райвиконкомів Києва казав, що його роботу оцінюють не за асортиментом продуктів у магазинах, а за тим, скільки цих магазинів приватизовано. Більше магазинів і в коротші строки приватизовано — оце рівень роботи! Чим же, даруйте, така приватизація краща за колективізацію початку 30-х чи меліорацію 60-х років? До того ж, у багатьох випадках, обминаючи законодавство, почалося перепрофілювання виробництва. Хоча всі нібито розуміють, що коли ми цілком припинимо, скажімо, виробництво тепловозів, то транспортних проблем ми тим самим не розв'яжемо. Та й вирощувати волів, аби чумацьким способом возити й сіль, і все інше, ніхто не поспішає. Доведеться через кілька років просити нових кредитів і закуповувати ті самі тепловози за морями-океанами, створюючи в далеких краях нові робочі місця й підвищуючи життєвий рівень тамтешніх трудівників. Одночасно маніпулювання з вивісками «закритих» і «відкритих» товариств призвело до «вимивання» робітників з числа тримачів акцій.

Хіба про таку, пробачте на слові, приватизацію думав Президент? Звичайно ж, ні. Це саме той випадок, коли з чорним гумором можна згадати мудрого Конфуція: коли влада діяльна, народ нещасливий. Зазвичай релігії властиво виступати у вигляді моралі. Тут мораль, точніше, відсутність її, виступила в ролі релігії, сутністю якої стало сакраментальне «поділяй і владарюй».

НИНІ в суспільстві вже важко знайти нормальних людей, котрі зопалу, ні у що не вдаючись, геть заперечували б акціонування і приватизацію. Що таке власність? «Собь — все свое, имущество, пожитки, богатство; свойства нравственные, духовные, все личные качества человека» (В. Даль. Толковый словарь...). Особисте (у даному разі — духовне) відбите у власності — у матеріальному. Тим часом у звичному для нас раніше словосполученні «суспільна власність» не просто пріоритет чогось позалюдського над конкретним індивідом, а й видима безглуздість, бо «собственность — именье и всякая вещь как личное достоянье» (В. Даль). Нарешті, з власністю зростає ступінь свободи особистості, і людина набуває можливості повніше і всебічніше розкрити свої сутнісні сили.

Породжувана через акціонування власність не є класичною приватною власністю, як її розуміли, приміром, у XIX столітті. З огляду на те, що кожний народногосподарський об'єкт являтиме собою певним чином інтегровану суму виробничих чи інших величин, кожна конкретна власність стає асоційованою. Таким чином, розвиток індивідуалістичних начал, до чого настороженo ставиться багато хто з визначних представників гуманістичної думки в країні, має певні межі і навряд чи стане лейтмотивом у визначенні відносин між нашими громадянами. Інакше кажучи, у новому суспільстві залишиться місце і для прояву духу колективізму, і для вззаємовиручки, і просто для доброго ставлення одне до одного. До того ж інші економічні підвалини життя кожного позбавлять ці відносини суттєвої частки фальшу й святенництва.

Тому нині важливо надати приватизації більше порядку та організованості, додержуючи букви й духу закону, щоб насправді забезпечити всім громадянам України не тільки рівні можливості, а вже на цьому етапі реформ одухотворити економічні відносини соціальною спрямованістю.

Багато що тут залежить від того, як надалі розвиватимуться відносини між законодавчою і виконавчою владою. Засоби масової інформації пустили чимало критичних стріл на адресу Верховної Ради. Деякі з них мають під собою певне підгрунтя. Справді, парламентаріям дісталася від Верховної Ради минулого скликання непроста спадщина. Фрагментарність у напрацюванні нової законодавчої бази, невизначеність у підходах до розробки Конституції країни, явно недосконалі, ізоляціоністські підходи до зовнішньополітичної лінії держави — усе це і багато іншого від самого початку поставило народних депутатів у цейтнот. Давалися взнаки і незавершеність виборів до Верховної Ради, що стало прямим наслідком непродуманого Закону про вибори, прийнятого попередниками. І все ж Верховна Рада досить швидко подолала організаційну стадію і перейшла до законодавчої діяльності. За перші 9 місяців існування Верховна Рада розглянула 473 питання, прийняла 92 закони і 247 постанов. Пріоритет було надано розробці законодавства у галузі економічної та соціальної політики держави. Адже для депутатів незалежно від того, які політичні сили вони представляють, цілком очевидно, що поки наше суспільство потерпає від жорстокої економічної кризи, поки не вдасться подолати безлад і відновити керованість економікою, зупинити зубожіння населення, важко розраховувати на позитивні результати у будівництві України як незалежної держави, на збереження соціального миру в суспільстві. Схвалення Верховною Радою доповіді Президента про основні засади економічної і соціальної політики, реалізація положень якого дає можливість вивести Україну на шлях побудови суспільства прогресивного типу за умови реального підпорядкування діяльності держави інтересам громадян, стало етапним моментом в її роботі. Стало цілком ясно, що найвищий законодавчий орган країни відбувся і має непогані шанси залишитися в історичній пам'яті народу тим парламентом, за якого було вагомо започатковано реальні перетворення в інтересах усього суспільства.

- *Людина ще тільки формує моральність інтелекту*
- *Особистість Президента нетривіальна і своєрідна*
- *Чи серйозні розбіжності між Президентом і Верховною Радою?*
- *Ідеться про збереження соціалістичних цінностей у тому вигляді, як їх розуміють партії Соцінтерну*

Багато кого хвилює питання: наскільки серйозні сьогодні суперечності між Президентом і Верховною Радою? Чи то буде їх подолано, чи настане український, тобто мирний, варіант жовтневих подій 1993 року в Москві? У корені цього питання лежать не окремі розбіжності між гілками влади, які справді існують, а боротьба за вибір шляху розвитку України. Розбіжності є, але вони мають не стратегічний, а тактичний характер. Мало хто сумнівається, приміром, що президентський законопроект «Про державну владу й місцеве самоврядування в Україні» буде прийнято. Йдеться про звичайну процедуру (котра, щоправда, трохи затяглася) погодження позицій сторін, внесення змін, доповнень тощо. У зв'язку з цим Олександр Мороз неодноразово підкреслював, що за всієї складності необхідного Україні механізму влади Президент і Верховна Рада знайдуть його оптимальний варіант. У всякому разі, серед народних депутатів є розуміння того, що необхідність економічних реформ спричинює потребу в сильній системі влади, здатній виконати свої передвиборні обіцянки і вивести країну з кризи.

Набагато серйозніше з вибором шляху в цілому. Має місце конфлікт цінностей, обов'язковий і неминучий компонент перехідного періоду. Об'єктивно здорова більшість Верховної Ради, до якої належать багато представників і лівих, і правих, і центристських сил (у традиційному розумінні цієї, як бачимо, досить умовної термінології) схиляється до вибору варіанту мішаної економіки з сильною соціальною спрямованістю. Інакше кажучи, йдеться про збереження в суспільстві соціалістичних цінностей у тому вигляді, як їх розуміють партії Соцінтерну, як вони сприймаються в західноєвропейському суспільстві взагалі. Такий варіант обстоює і Президент, зберігаючи вірність своїм передвиборним обіцянкам.

Іншої точки зору дотримується Ліберальна партія України, котра віддає явну перевагу американському варіантові розвитку. Особливо це було помітно на недавньому II з'їзді партії, де не просто говорили про приватну власність і конкуренцію як основу демократії, але мали на увазі при цьому велику й найбільшу приватну власність і неминуче в таких випадках посилення соціальної диференціації. Що йде за тим — ми вже проходили.

Останнім часом усередині Верховної Ради відбулися серйозні зрушення в напрямі створення нового центру. Міжрегіональна депутатська група (МДГ), котра провела внутрішню реорганізацію і обрала нове керівництво, здатне принциповіше обстоювати виборчу платформу Президента, довкола якого вона, власне, й оформилась, «Єдність» і недавно сформовані «Незалежні» мають чимало спільного і, головне, керуються здоровим глуздом при виробленні політичних рішень. Вони розуміють, що розмежування влади — то не примха Президента, а складовий момент об'єктивного процесу розвитку української політичної системи, без чого неможливе реформування. У депутатському середовищі розуміють також, що поділ і концентрація влади — вельми суперечливі процеси. Тут важливо дотримувати міри й балансу. Бо за умови традиційно низької політичної культури тонкого прошарку правлячих, зосередження влади може породжувати авторитаризм і диктатуру. Скажімо, в російському суспільстві виникло чимало запитань у зв'язку з тим, що Дума виявилася неспроможною хоч якось вплинути на події в Чечні. З іншого боку, поділ влади за несприятливих умов призводить до неефективного правління, котре виявляється неспроможним реалізувати завдання, що стоять на порядку денному життя держави й суспільства.

Однак ще гірше — нічого не робити. Поєднання законодавчої та виконавчої діяльності приводить до того, що частина політиків залишається у стані пасивності й безвідповідальності, не зростає професійно. Власне, це добре помітно, коли деякі міністри-депутати сходять на парламентську трибуну. Крім того, відсутність чіткого розмежування гілок влади нерідко дозволяє уникнути судової відповідальності, віддати перевагу інтересам клановим перед державними і займатися непомітною, проте результативною лобістською діяльністю. Коротше, у цьому державно-управлінському безладі неважко скотитися на шлях деградації політичної системи країни. Тоді вже ніщо й ніхто не зможе запобігти повному розпадові суспільства.

У цій ситуації важливо, щоб новий Центр, який формується, зумів залучити не тільки політиків здорового глузду зі старих центристських утворень, а й тих представників лівих сил, які прагнуть оновлення, певну частину націонал-демократів, що усвідомили історичну обмеженість колишньої деструктивної лінії. Таким уявляється реальний шлях зміцнення парламентського потенціалу прихильників взаєморозуміння між гілками влади.

СЕРЕД постійних хиб людських вельми помітна схильність шукати причини власних невдач і поразок не в собі, позбуваючись таким чином почуття власної неповноцінності. Скажімо, в СРСР у 30-і роки голод, карткову систему, масовий брак у виробництві практично будь-яких промислових виробів, економічні зриви, як правило, пояснювали «шкідництвом». Поразку під Москвою взимку 1941—1942 рр. німці пояснили «лютими морозами». У нас же крах економіки й початок розпаду суспільства пояснюють, бува, «імперськими прагненнями» чи «підступами» північного сусіда, «поганими американцями» і жахливою погодою.

Та справа — у нас самих. І хоч би що станеться в країні, причини того треба шукати в собі. Мав рацію поет, коли сказав «времена не выбирают,.. в них живут и умирают». Однак всередині часу ми обираємо партнерів, союзників і ворогів. Обираємо шлях розвитку. Зробімо ж вибір спільно.

У номер

● *Крим*

Меджліс заявляє

З приводу ситуації в Криму зробила заяву Президія Меджлісу кримськотатарського народу. В заяві сказано, що «всі політичні, економічні та національні проблеми Криму можуть бути, і повинні, розв'язуватись у конституційно-правовому полі держави України, у складі якої перебуває Крим...

У зв'язку з цим спроби ВР Автономної Республіки Крим залучити до їх розв'язання інші держави є не тільки політичним авантюризмом, а й відвертою провокацією, що має на меті призвести до різкого погіршення взаємовідносин між Україною і Росією».

Бази в Очакові та Ізмаїлі передають ВМС України

Командування Чорноморського флоту передало свою базу в Очакові (Миколаївська область) Військово-Морським Силам України. Як повідомили «Інтерфаксу» в штабі ЧФ, всю інфраструктуру колишнього дивізіону охорони водного району Чорноморського флоту передано Україні. В той же час, плавсклад було поділено з розрахунку 50 на 50. Російські кораблі відбули у напрямі Новоросійська. Нині розпочато роботу з передавання ВМС України дивізіону річкових катерів у Ізмаїлі.

Як стало відомо «Інтерфаксу» із джерел у штабі ЧФ, до 1 червня командування флоту має розформувати 126-у дивізію берегових військ ЧФ, дисльковану в районі Сімферополя. За даними джерела, у складі цього з'єднання до 200 танків і 300 БТРів.

● *Харків*

У археологів далекосяжні плани

Початок широким археологічним дослідженням Лівобережної України покладено у Харкові. Аналіз накопиченого харківськими вченими матеріалу було зроблено на міжнародній науковій конференції «Проблеми археології, стародавньої й середньовічної історії України». У ній взяли участь археологи, історики й дослідники України й Росії. На конференції зазначалося, що потрібно активізувати розвиток історії в Україні, консолідувати зусилля вчених України й Росії, впроваджувати нові методи роботи.

● *Київ*

Щеплення проти дифтерії — усім дорослим

Таке рішення прийнято на засіданні штабу боротьби з дифтерією Міністерства охорони здоров'я. А передувало цьому широке обговорення гострої епідемічної ситуації, що склалася у нас, за участю вчених України, Німеччини, США, Фінляндії, Франції, спеціалістів Всесвітньої організації охорони здоров'я, Міжнародної федерації Червоного Хреста. Вони ж і допомагають Україні придбати необхідну вакцину.

Щепленнями буде охоплено понад 5 мільйонів чоловік віком від 16 до 59 років у Криму, Одеській, Миколаївській, Херсонській, Запорізькій областях та в Києві. Обов'язковою процедура стане для тих, хто не прищеплювався останні три роки.

Південні регіони та столиця обрані не тільки тому, що захворюваність на дифтерію тут майже в 3 рази перевищує середньодержавну, а й з огляду на гостей, які почнуть з'являтися з початком оздоровчого сезону.

Бюджет у власному соку

Подія тижня

Отже, Верховна Рада схвалила в першому читанні проект консолідованого бюджету на 1995 рік. Причому не підписаний Президентом України, а істотно відкоригований членами постійної Комісії ВР з питань бюджету. Це, звичайно, не означає, що бюджет України парламент затвердить вже найближчим часом, але бюджетна «крига скресла» і, схоже, рушила неінфляційним руслом. Принаймні, його дефіцит попри те, що після депутатських корективів зросли як доходна, так і видаткова частини, поки що становить 7,3 відсотка від розміру валового внутрішнього продукту. А це означає, що члени Виконавчої ради Міжнародного валютного фонду не матимуть формальних підстав відмовляти Україні в наданні півторамільярдного доларового кредиту.

Тим часом, обговорення проекту бюджету на 1995 рік засвідчило, що вітри дмуть в тому самому напрямку, що й раніше: в державі практично немає додаткових джерел одержання доходів, зведення балансу в стінах уряду чи у стінах парламенту нагадує перетягування ковдри, консолідований бюджет залишається фактично єдиною економічною програмою дій виконавчої влади на найближчу перспективу. А звідси — і палкі дебати, і протилежні погляди різних політичних сил на формування доходів і видатків бюджету. Іноді вітер прилітає ніби з минулого: імперіалісти нам диктують погоду, «без зміни політичного та економічного курсу подальші позитивні зміни в Україні неможливі»... Іноді дме свіжий вітер: «Тільки розкріпачивши товаровиробника, можна досягти стабілізації кризового стану»... Але найчастіше — штиль: скоро півроку, як діє урядова постанова «Про особливий режим виконання бюджету», згідно з якою здійснюється фінансування здебільшого платні і пенсій. І нічого — живемо. Але ж не розвиваємось, не оновлюємось, не просуваємось в напрямку до цивілізованих країн.

Та ось і цього забракло, і почали вигадувати нові джерела одержання доходів. Уряд пропонує стабілізаційний податок і підвищення ставки податку на прибуток підприємств з 30 до 40 відсотків, парламент — підняття ставки ПДВ з 20 до 28 відсотків і таке інше. А щоб поставити на місце «лібералізаторів» — податки нагору в Київ, фонди споживання підприємств — під контроль і суворий облік, а головне, щоб усе «варилося» у власному соку. А то, за словами голови Комісії з питань бюджету Миколи Азарова, виходить: «Тільки поговорили про щось, а через три дні це вже відомо за кордоном». Справді, хіба ж то називається поговорили?!

Сергій ВЛАД.

Небезпечна мова ультиматумів

ЯК УЛЬТИМАТУМ розцінив дії Ради Європейського Союзу про надання кредиту Україні в розмірі 85 мільйонів ЕКЮ лише за умови закриття ЧАЕС генеральний директор ВО «Чорнобильська атомна станція» Сергій Костянтинович Парашин.

Акцент тижня

— Як відомо, «велика сімка» у червні 1994 року в Неаполі без участі України в односторонньому порядку прийняла план дій закриття ЧАЕС. Чи реалізовуються ці наміри?

— Українська сторона підписала лише документ про згоду розглянути цей план. Хоча на Заході дехто поспішно оцінив згадане як його схвалення. Насправді ж, розуміючи занепокоєння західних партнерів станом атомної енергетики в Україні, ми запропонували створити робочу групу щодо пошуку спільного узгодженого рішення з кола питань, що нас цікавлять. Це і було зроблено. До речі, я теж став членом цієї групи. Нині йде процес вироблення спільної точки зору, обговорюються, зокрема, вже не один, а три альтернативні варіанти вирішення проблемної ситуації.

— Яка у цьому зв'язку позиція вітчизняних представників?

— На наш погляд, зупинення ЧАЕС економічно невигідне з точки зору національних інтересів України. За останні дев'ять років тільки в безпеку Чорнобильської атомної станції вкладено 280 мільйонів доларів США. Збудовано за 200 мільйонів доларів Славутич. Відповідну спецпідготовку пройшов персонал станції. Він, до речі, набув колосального позитивного досвіду роботи в минулих складних умовах експлуатації АЕС. Нині станція робить помітний внесок в енергосистему України.

Якщо країни «великої сімки» справді турбуються про нашу та власну безпеку, то чому вони хочуть, щоб за цю турботу платили тільки ми? Вони запланували вилучити з виробництва об'єкт вартістю в 3 мільярди доларів. А пропонують нам натомість — 200 мільйонів доларів. Щоб заново відбудувати нові два блоки, потрібно 3 мільярди!

Ми їм говоримо: якщо ви насправді піклуєтеся про безпеку, побудуйте поряд з ЧАЕС за рахунок кредитних коштів два найбезпечніші сучасні блоки, які є зразком-еталоном на Заході. Україна через 10 років повернула б взяте в борг до копійки. Це було б ідеальним рішенням.

— Чому ж така ідея не знаходить підтримки?

— Як на мене, країни «великої сімки», роздмухуючи, нагнітаючи «чорнобильську» тему, розв'язують передусім власні економічні проблеми, досить енергійно розчищають місце для свого ринку. Вони насправді хочуть прискорення власної атомної енергетики. Все це можна зрозуміти. Але є ще один аспект, на якому важливо наголосити. Представники МАГАТЕ, які приїздили на ЧАЕС, цілком відповідально заявили, що безпека будь-якого об'єкта на Заході, а у нас тим паче, на 60 відсотків залежить від людського чинника. То чи не зрозуміло «великій сімці», що вона своїми діями створює напруженість, нагнітає негативну психологічну ситуацію у колективі Чорнобильської АЕС. Чи це загалом сприяє безпеці в Європі?

Я, як людина, яка відповідає за безпеку безпосередньо на ЧАЕС, вважаю, що цей психологічний тиск необхідно негайно припинити. Люди повинні старанно працювати, забезпечувати відмінну роботу обладнання блоків, а не вже втретє думати про переїзд, зміну роботи і т.п. Від усього цього ж вони втрачають перспективу свого життя.

Інтерв'ю провів Сергій ПАВЛЕНКО.

На фото Валерія ІНЮТИНА: Сергій Парашин — директор ЧАЕС.

Президент України нічого не просив, але Японія його зрозуміла

Візит тижня

БЕЗПЕРЕЧНО, офіційний, діловий візит Президента України Леоніда Кучми до Японії — найяскравіший за своїм значенням серед подій, які відбулися цього тижня. Президент дотримав слова, як і обіцяв: не просив про фінансову допомогу, але, за всіма ознаками, переконав японських підприємців, що вкладати капітал в українську економіку для них — великий резон.

Судячи за кількістю і якістю зустрічей — і двосторонніх, і багатолюдних, Леоніду Кучмі вдалося й інше, не менш важливе: здається, відносини наших країн набудуть більш високого рівня, бо, скажімо, взаємний товарооборот становив у 1993 році 64 мільйони доларів, а торік — трохи більше 50 мільйонів. Та, незважаючи на це, політика України щодо Країни Сходу Сонця є однією з пріоритетних. Що й зрозуміло: мати серед друзів цю, другу в світі за економічним потенціалом (після США), країну, члена «великої сімки» — означає твердіше стояти на землі.

А що сподіватися на таке ставлення можна, свідчить, зокрема, такий факт: ще до початку візиту одна з впливових японських газет повідомила про рішення уряду виділити на допомогу у закритті Чорнобильської атомної станції і спорудження альтернативних джерел енергії 200 мільйонів доларів.

З усього видно, що інтерес України до Японії не залишається без взаємності і що нинішній візит Леоніда Кучми надасть їй нового імпульсу.

Валентина ПИСАНСЬКА.

Росія не впевнена у перспективах

Відлуння тижня

Державна дума РФ висловлює «серйозне занепокоєння з приводу перспектив російсько-українських відносин» у зв'язку з прийнятими 17 березня Верховною Радою рішеннями про скасування Конституції та поста президента Автономної Республіки Крим. Про це говориться в прийнятій у середу заяві нижньої палати «Про відношення до рішень Верховної Ради України щодо Криму».

За даний текст заяви проголосували 260 депутатів, 5 було проти, 5 — утрималися.

Рішення українських колег російські парламентарії розглядають як таке, що «принижує волевиявлення населення Республіки Крим і перешкоджає договірно-переговорному процесові між Кримом та Україною» і здатне «серйозно дестабілізувати обстановку в регіоні».

У заяві зазначається, що «поспішні рішення Верховної Ради України», прийняті «без урахування всіх можливих політико-правових наслідків», не можуть не відбитися на обговоренні в Держдумі всієї проблематики російсько-українських переговорів.

У постанові, схваленій Держдумою щодо кримського питання, уряду РФ пропонується «подати до Держдуми весь пакет підписаних у лютому-березні 1995 року угод з Україною». Постанову підтримали 243 депутати.

Президенту РФ запропоновано провести консультації з урядом і Федеральними зборами РФ з питань взаємовідносин з Україною.

Спортивний герой тижня

Наш Василь — найліпший

Увосьме взяв участь в одному з найпрестижніших шахових турнірів світу, що проходять в іспанському місті Лінаресі, найсильніший гросмейстер України, львів'янин Василь Іванчук. І став першим. Єдиний з усіх учасників, наш земляк, здобувши перемогу в 13-у турі, випередив на фініші росіянина Анатолія Карпова. До речі, це вже третій подібний успіх Іванчука. Він вигравав турніри в Лінаресі 1989 та 1991 років.

Сталося так, що 18 березня на бенкеті, присвяченому завершенню змагання, лідер українських шахів приймав поздоровлення ще й із 26-річчям! Що ж, і ми приєднуємося до подвійного поздоровлення Василеві, бажаємо йому міцного здоров'я і творчих успіхів на благо Україні.

На знімку: триразовий переможець шахових турнірів у Лінаресі Василь Іванчук зі Львова.

Цитата тижня

Леонід Кучма: «Я більш не питатиму, коли до України приїде Президент Російської Федерації Борис Єльцин, бо вже тричі обіцяв, що це станеться у жовтні торік, у січні та березні. Якщо Борис Єльцин збирається нині у відпустку, то я тільки можу побажати йому добре відпочити».

Скандали

Дитсадок закрито: сифіліс

Піврічний карантин оголошено у дитячому садку № 85 міста Сімферополя. За словами заступника головного лікаря з поліклінічної роботи республіканського шкірно-венеричного диспансеру Тамари Городової, в дитячому садку працювала няня, у якої фахівці визначили «наростаючу вторинну ступінь сифілісу». Першим, хоч як це дивно, з приводу підозрілих висипань в роті у пацієнтки забив на сполох стоматолог міської поліклініки. До того ніхто нічого не підозрював, оскільки в няні був допуск до роботи з дітьми.

Олександр ПІЛАТ, «Голос України»

Був собі президент...

Про кого говорять

СЬОГОДНІ все більше людей на півострові вже замислюється над тим, а що, власне, зробив Юрій Мєшков за майже чотирнадцять місяців свого президентства? Наобіцяв багато, аж занадто, а вийшов, як-то кажуть, пшик.

«Тут справа не лише в особистих рисах характеру самого Мєшкова, — сказав у розмові зі мною депутат ВР Криму, перший секретар Комуністичної партії Криму Леонід Грач, — а глибше: інститут президента автономії абсолютно непотрібний. І дуже правильно вчинила ВР України, скасувавши його. До речі, ще під час проведення президентських виборів я балотувався лише з однією метою (і про це заявив виборцям): щоб у разі мого обрання вийти із законодавчою ініціативою на першій же сесії ВР Криму про скасування інституту президента».

Якщо Мєшков у перші два місяці проводив прес-конференції, то потім журналістам зустрітися з ним було неможливо. Він довів конфлікт з парламентом до логічного завершення, і ВР практично повністю позбавила Мєшкова повноважень. Його підтримала лише фракція «Росся-Единство», яка утворилася шляхом розколу фракції «Росія».

А нині, позбавлений озброєної охорони, телефонного зв'язку, Мєшков уже тиждень безвихідно перебуває в своїй резиденції. На вимогу правоохоронних органів змушений був здати два пістолети, які дісталися йому від колишнього так званого міністра внутрішніх справ Криму Валерія Кузнецова.

Правда, 20 березня Мєшков провів п'ятихвилинну прес-конференцію. Він сказав, що позбавлення його посади може мати для України «страшний наслідок». Зробивши свою заяву, Мєшков одразу ж залишив зал, ухилившись від відповідей на запитання журналістів. 22 березня було оприлюднено його звернення до Генерального секретаря ООН, Генерального секретаря ОБСЄ, «до всіх організацій світового співтовариства, до Міжнародної конфедерації журналістів», в якому Мєшков закликає їх «використати весь свій авторитет на міжнародній арені і вжити дійових заходів для захисту державності Республіки Крим у відповідності з волею народу, з метою захисту його прав».

Та, як вважають місцеві спостерігачі, закон зовсім не на боці Мєшкова, а на боці парламенту і Президента України. А депутат ВР Криму Михайло Бахарєв заявив у розмові зі мною, що «президент був, як п'яте колесо до воза».

Водій, натисни на гальма

Анонс

БЕЗПЕКА дорожнього руху—запорука дружби пішоходів та водіїв. Таким є девіз другого Тижня безпеки дорожнього руху, який триватиме з 27 березня по 2 квітня в регіоні Європейської Економічної Комісії ООН. Про мету, деякі особливості цієї міжнародної акції розповідає начальник Управління ДАІ МВС України генерал-майор міліції Борис МАСЛОВСЬКИЙ:

— Вказані часові рамки власне Тижня аж ніяк не означають, що про безпеку на вулицях та шляхах слід дбати тільки у ці дні. Адже йдеться про надзвичайно гостру проблему. Щороку на шляхах Європи десятки тисяч людей гинуть, мільйони зазнають серйозних тілесних ушкоджень. Щодо України, то повідомлення про дорожньо-транспортні пригоди без усякого перебільшення нагадують фронтові зведення: щодоби в автомобільних аваріях близько 20 чоловік гинуть, ще 125 на тривалий час стають пацієнтами лікувальних закладів. Кожного дня під колесами автотранспорту втрачають життя двоє дітей, а двадцять стають каліками.

Та сама печальна статистика свідчить, що найчастіше учасниками та жертвами дорожніх пригод стають водії у віці від 18 до 24 років.

Міжнародну акцію, участь у якій беруть США, Канада та країни Європи, спрямовано насамперед на те, щоб зосередити увагу державних органів влади, професійних, громадських організацій, зрештою самих учасників руху на серйозних соціально-економічних наслідках аварій на автошляхах.

Олена МАРТИНЕНКО, журналіст

Ярмарок вчительських талантів

Під час весняних канікул — з 29 березня по 1 квітня — у київському Будинку вчителя пройде незвичайне і яскраве дійство. «Продаватимуться» і «купуватимуться» педагогічні ідеї, авторські програми, нові підручники, посібники. Господарями павільйонів будуть предметні асоціації творчої спілки вчителів України. Ця громадська організація і стала ініціатором проведення другого Всеукраїнського ярмарку. Перший заступник голови спілки Борис Жебровський розповідає:

— Творчу спілку буквально звідусіль засипають запитаннями: у мене є своя розробка, курс, програма, де це показати, кому? Або такими: хотів би дізнатися про нове зі свого предмета. Розумієте, школа, вчителі — це не тільки страйки, скарги на труднощі, не тільки нестатки. Аж ніяк! Це ще й творчість, інтерес до нових ідей в освіті. Школа живе, і головне — живе активно, змістовно. Про це й розповість ярмарок. Криза в освіті завдала страшного удару передусім інтелектуальній еліті вчительства. Багато хто залишив школу. Але ж багато і залишилося! Ті, в кого є бажання і потенціал, хто здатен творити, — учасники нашого ярмарку.

Некругла дата

МИ ПРИЙШЛИ ВАС ЗАХИСТИТИ

У ВИРІ державної розбудови колишнє провінційне республіканське МВС, що «пасло» місцеву пересічну «кримінальку», успішно здолало бар'єр власної меншовартості. Сьогодні воно є базовим державно-політичним інститутом, що гарантує права, свободи громадян та правопорядок і безпеку держави. Напередодні третьої річниці військ внутрішньої та конвойної охорони України інтерв'ю з цього приводу дає перший заступник міністра внутрішніх справ генерал-майор Леонід БОРОДИЧ.

— Чи потрібні такі формування?

— МВС потрібні власні війська, на які можна реально спиратись у рамках закону, захищаючи той самий закон! Президент підтримав прохання про розгортання в структурі міністерства нових оперативних сил — полків спеціального та особливого призначення.

— Яка схема їх підпорядкування та структура складу?

— Вони є складовою реально діючого державного апарату, що практично здійснює збройний захист інтересів держави. Сили і засоби військ на території областей і міст підпорядковуються керівникам головних управлінь МВС як старшим оперативним начальникам. Оперативні та спеціальні частини та їхні бойові засоби можуть бути використані тільки в межах встановленої законом компетенції. Тобто операції військ будуть лише адекватні загрозі правопорядкові та безпеці, так само адекватно відповідатимуть формі, в якій ця загроза виникатиме: провокаційній, організованій, збройній, техногенній тощо. На сьогодні війська — це кілька тисяч воїнів, які активно проходять бойове навчання. У майбутньому — це мобільне, відмінно навчене, споряджене та соціально захищене військове формування. На нього міністерство цілком зможе спиратися, наводячи порядок в країні. Сьогодні воно введене в структуру одного із наших головних управлінь. Очолює його генерал-лейтенант Володимир Борисенко.

Інтерв'ю взяв Микола ЧЕВЕЛЬЧА, підполковник.

Якщо брати, так тоннами

Крадіжки

Порушено кримінальну справу відносно директора АТ «Донбасвогнетривметалзбут» Моісеєнка та голови правління АТ Капиноса. Цих осіб звинувачують у викраданні обманним шляхом 10 тисяч тонн сталевої заготовки з Алчевського металургійного комбінату та в незаконному продажу її туніській фірмі «АТЛАС». Фірма «АТЛАС» перерахувала 1 мільйон 475 тисяч доларів США на особистий рахунок Капиноса в ЕМІРАТБАНКУ міста Дубаї (ОАЕ).

Подія-Іпринда.

Людмила ЛЮДМИЛКІНА, журналіст

TEMPUS, дай мільйон

Семінар

Програма трансєвропейського співробітництва в галузі вищої освіти TEMPUS була започаткована в травні 1990 року — для країн Центральної та Східної Європи. Через три роки до неї були залучені країни СНД. У Києві відбувся семінар координаторів українських проектів TEMPUS за участю заступника директора ЄС TEMPUS-офісу, куратора країн СНД і Монголії, Андре Вілкенса. Нагода — дворічча TEMPUSу в Україні.

По лінії ЄС в рамках програми трансєвропейського співробітництва в галузі вищої освіти TEMPUS Україна отримала 4,59 мільйона доларів на фінансування 22 спільних проектів.

Динаміка така: у 1993-94 роках Україна подала 34 заявки, з них відібрали 12. Цього року подала 83, відібрали 14. Наступного прогнозують 110—120 заявок. Отож українська сторона клопочеться про збільшення фінансування. Пан Вілкенс підкреслив, що програма не має прямого впливу на структурну систему освіти України, хіба що опосередкований. «Ми повинні вчити нових фахівців у тих галузях, на яких спираються реформи», — сказав він. І висловив сподівання, що після закінчення спільних проектів, які діють в Україні (так звані попередні проекти — рік, великі проекти — три роки), керівництво вузів докладе зусиль, аби продовжити розпочаті TEMPUSом справи. Інакше єесівські зусилля та мільйони будуть марними.

Голодування проти ревізії

Акція

До Харківської області, де третій тиждень тривають голодування на знак протесту проти перегляду «Закону про статус та соціальний захист громадян, що постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», вирушили представники Верховної Ради, Мінчорнобиля, Мінздраву, Союзу «Чорнобиль України».У місті голодують 33 ліквідатори, одного з яких — Дмитра Константинова — у важкому стані госпіталізовано. Учасники акції вимагають мораторій на ревізіоністський проект закону, а також підтримують звернення голів Рад області до Президента та парламенту щодо перерозподілу Чорнобильського фонду. На їхню думку, 75 відсотків надходжень до нього слід залишати в місцевому бюджеті, що дасть змогу ефективніше їх використовувати.

— Ми вважаємо голодування передчасним, — зазначив віце-президент Союзу «Чорнобиль України» Анатолій Сергієнко. — Адже спроби зблизити позиції авторів закону і тих, кого він покликаний захищати, дали свої результати. До нашої громадської організації почали прислухатися...

Союз звернувся до голодуючих з проханням тимчасово зупинити акцію і приїхати на з'їзд інвалідів Чорнобиля для обговорення змін до «чорнобильського» законодавства.

На знімку: з 1 березня в Люботині Харківської області голодують лікарі-чорнобильці Ігор Хірний та Олександр Конкін.

Фото Гліба ГАРАНИЧА.

Уточнення

В номері «ГУ» від 23 березня в коментарі під заголовком «Що мав на увазі син турецько-підданого?» замість «близько 7000 компаній, які працюють на страховому ринку» слід читати «близько 700» — і далі за текстом.

Ювілей

100 років тому в Одесі...

22 березня 1895 року народився Леонід Осипович Утьосов — співак, комічний актор, пародист, автор фейлетонів і віршів, музикант. Справжній одесит і, отже, прекрасна людина. Його рідне місто відзначає цю круглу дату: в «перлині біля моря» відбувається міжнародний джазовий фестиваль пам'яті Л. Утьосова.

ЯКЩО ви замучилися тут — можете поїхати туди. На місяць туристом. На півроку в гості. На два роки трудівником їхнього народного господарства. До родичів — назавжди. Варіантів і підваріантів багато. Отримавши нове ліберальне законодавство щодо порядку в'їзду й виїзду, постраданські громадяни, однак, не отримали конкретної інформації: де, що, яке воно — це що і скільки коштує. Ряд фірм на нашому дилетантизмі спекулює з розмахом.

Рідна держава не поспішає з лікнепом, бо для неї кращий з варіантів, щоб ви жили й працювали тут. З підваріантів — щоб працювали там, а жили й витрачалися тут. Або щоби хоч поверталися (на 1994 рік з України виїхало 20 тисяч самих тільки музикантів). І щоб не порушували чужого законодавства.

Трохи структурувати й деталізувати тему «Виїзд» ми попросили заступника начальника департаменту міграції Міністерства України в справах національностей, міграції і культів Юрія БУЗНИЦЬКОГО.

ЇДЕШ ТУДИ — ЗНАЙ КУДИ

Короткий посібник для законного виїзду, життя, праці й повернення блудних синів

— Юрію Васильовичу, починати, мабуть, треба з трьох літер — ПМЖ.

— Постійне місце проживання — це коли ваш виїзд за кордон не обмежений у часі — не вами, а стороною, яка приймає. В цьому випадку вам видають імміграційну візу. Є три класичних мотиви, за якими приймають на ПМЖ, — мотив бажання, мотив возз'єднання з сім'єю та мотив постійного працевлаштування. У різних країнах до різних мотивів різні підходи. Деякі країни визнають родичів аж до діда й бабусі включно, деякі — ні. Десь визнають братів-сестер, десь — ні. Один з нюансів мотиву «бажання» — гарантія, що ви вкладете в економіку країни певну суму, і держава, вважаючи цю суму достатньою, дозволяє вам в'їзд на ПМЖ. В Канаді це від 250 до 750 тисяч канадських доларів залежно від штату.

— Тобто бажання має бути обопільним.

— Так. Як і потреба постійного працевлаштування. Якщо ви професійний революціонер, то навряд чи цивілізовану країну зацікавить перспектива вашого працевлаштування на її теренах. Але якщо ви фізик-ядерник відповідного віку й стажу — держава вас може запустити на ПМЖ, бо знає, що спроможна твердо гарантувати вам роботу, а собі вигоду.

— Це імміграційні візи. Але є цілий букет неімміграційних. І нас цікавлять в першу чергу вони.

— Мотив тимчасового в'їзду — це відповідно й правила гри, й термін перебування. Кожна країна має свою систему. Скажімо, у США неімміграційні візи поділяють на 19 категорій. Ділова віза, гостьова, бізнес-віза, на навчання, на стажування, для участі в спортивних чи мистецьких заходах тощо. Гостьова віза не дає права працювати, і як правило, підстав для тривалого продовження терміну. Шість місяців плюс ще три за виняткових обставин. Найчіткіша й найдискримінаційніша — туристична віза: не можна ні працювати, ні продовжити термін, ні перетворити її на якусь іншу візу. Віза на навчання дає право працювати, але не у всіх країнах і не завжди. Зрештою, це залежить від оперативного ринку праці — дозволяє держава цього місяця студентам мити вікна чи ні. Візу для стажування чи ділової поїздки можна продовжити — на термін, необхідний для завершення процесу.

Кожна категорія має свій правовий статус. Ця чітка градація позбавляє господарів безлічі проблем і яскраво демонструє, як цивілізована держава підходить до питання в'їзду на власну територію.

У Америці цими питаннями відає СІН — служба імміграції і натуралізації. Тільки вона дає остаточне добро на в'їзд, навіть якщо у вас на руках є віза. Вона може в останній момент виявити невідповідності в документах або отримати додаткові внутрішні інструкції, які забороняють в'їзд певній категорії людей або навіть громадянам певної країни (останнє не з практики США, але в світі трапляється). Скажімо, я сьогодні отримав візу, а завтра вступив до терористичної організації. Донедавна в США не пускали навіть комуністичних лідерів. А Велика Британія прискіпливо вивчала причетність до ісламського фундаменталізму.

— Як це співвідноситься з правами людини і законом?

— Якщо держава не зв'язана міжнародними угодами, вона може запроваджувати будь-які правила, виміряючи їх лише на один критерій — права людини. Звичайно, ми маємо право на вільне пересування, але навіть вільне пересування треба мотивувати. Найлегше мотивувати туризмом. Універсальний мотив. Але туризмом займаються відповідні структури, вони укладають угоди з колегами за кордоном...

— А якщо автостопом?

— У 95 відсотках країн Центральної і Західної Європи та американського континенту автостопом не вийде. Заїжджаючи в гості, ви мусите мати в кишені зворотний квиток. Квиток у один кінець останні п'ять років у світі не визнається.

— А якщо на час «Ч» квитка не виявиться?

— Перше: ви зобов'язані залишити територію — і ви це робите. Друге: ви залишаєтеся понад термін, і відповідна державна служба пропонує вам виїхати — і ви це робите. Третє: депортація. Депортацію здійснюють або органи імміграційної служби, або поліція. За відсутності зворотного квитка ви будете вислані в країну громадянства чи останнього місця проживання — власним коштом або коштом держави, що вас депортує. То є державна політика, й кошти на неї закладають у держбюджет. Таку особу або супроводжують до кордону, або до місця депортації, де передають з рук у руки.

— Як часто в світовій практиці такі інциденти трапляються?

— Тільки з Парижа протягом минулого року було вислано понад 10 тисяч іноземців.

— А чи не може громадянин вирішити, що дістатися додому чужим коштом — це не найгірше, що з ним може статися?

— Воно б, може, й справді було непогано, якби при цьому не ставилася позначка в паспорт і людину не заносили до так званих чорних списків. Це означає, що шансів заїхати до цієї країни найближчі три-п'ять років у неї дуже мало. І коли посольство відмовить вам у візі, то навіть не пояснить, чому. Західна Європа пов'язана низкою міграційних угод, і кожна угода має так звану захисну частину. А що вам відмовили у в'їзді на територію Франції чи Голландії, то можуть відмовити й у в'їзді до Італії чи Німеччини.

— А до Австралії?

— Австралія не підписувала європейських угод. Але хочу застерегти наших громадян (а в нас депортованих стає дедалі більше). На перший погляд, ніби й справді нічого страшного: не били, не судили, хіба що під вартою посидів. Якщо вам заборонений в'їзд до Франції, то й Австралія зацікавиться: чому? І у вас будуть проблеми. Серед людей, які фігурують у списках, не лише порушники імміграційного законодавства, а й порушники громадського порядку, злочинці, яких розшукує ця країна, інші країни та Інтерпол; люди, що беруть участь у заборонених рухах, наприклад фашистських тощо. Свіжий приклад — Жириновський, якого попросили з Німеччини. У мусульманських країнах суворо ставляться до порушників релігійних традицій.

— Які країни найліберальніші? Куди можна їхати читачам, схильним до ризику?

— Читачам, схильним до ризику, краще сидіти вдома.

— Яка це велика наука — правильно в'їхати, ми зрозуміли. А правильно виїхати?

— 1993 року в Україні був прийнятий закон про порядок в'їзду й виїзду, який фактично, за винятком шести загальноприйнятих застережень, дозволяє будь-якій людині виїхати до будь-якої країни, що готова її прийняти. На кінець 1994 року органи внутрішніх справ видали більше 46 тисяч закордонних паспортів на ПМЖ. Масово виїжджають учені. Держава поки що не відгукнулася на цю ситуацію — нема концепції міграційної політики. Наше міністерство за допомогою ряду інститутів розробляє так званий підхід. Ми повинні чітко собі уявити, що хочемо мати в цій сфері сьогодні й на перспективу. Й регулювати тенденції. Держава може підписати двосторонні угоди, що дали б можливість працювати, скажімо, нашому науковому потенціалу за короткотерміновими контрактами. Це до певної міри зніме проблему виїзду на ПМЖ. Бо відомо, що працювати краще все-таки там, а витрачати гроші все- таки тут.

— А коли йдеться про робочу силу?

— Офіційно й легально на рівні їхніх державних підходів вони нашої робочої сили не потребують. Навіть Канада, яка до імміграції ставиться лояльно, дає дозвіл на працю лише тим робочим рукам, які в неї у дефіциті.

— І яка в Канаді найдефіцитніша професія?

— За останньою інформацією — кухар. Скажемо так: здоровий кухар, який не потягне за собою дванадцятеро дітей і знає мову.

— Чи може «трудовик», перетнувши кордон, поміняти свої плани й зайнятися тим, чим хоче?

— Трудова віза видається тільки на місце роботи, посаду й термін, зазначені в контракті. В деяких випадках напрям роботи можна поміняти — з дозволу місцевої влади.І ще: трудова віза не дає права на ПМЖ. Термін закінчується — маєте право звернутися за продовженням. Мотиви? Мій роботодавець хоче, щоб я попрацював ще. Лист від роботодавця. Цей лист потрапляє до структури, яка контролює ринок праці, й роботодавцеві кажуть: дефіцит кухарів був два роки тому. Підстав продовжувати візу нема. Подавай заявку на ринок праці — там тисяча кухарів.

— О, звичаї! Господар не може залишити собі того кухаря, якого хоче.

— Його бажання врахують, однак не треба забувати, що ринок праці — жорстка структура, яку контролюють і профспілки, і уряд, і різні громадські та неурядові організації. Ця служба сама перебуває під контролем. І вона про це пам'ятає. Крім того, більшість країн має підписані трудові угоди з сусідами, країнами ЄС, країнами-партнерами, колишніми колоніями, яким треба надавати протекторат, — і ми з вами зі своїми трудовими ресурсами потрапляємо аж на останнє місце. Щоправда, простіше з сезонними роботами. Ви можете по закінченні сезону захотіти перейти, скажімо, в кочегари. Але в більшості випадків вам запропонують виїхати й почати все спочатку.

— Тут може спасти на думку спробувати нелегальних хлібів.

— Нелегальне працевлаштування серед кримінального бізнесу посідає приблизно п'яте місце в світі. Але завжди треба собі уявляти, скільки мінусів має статус нелегала — від безправності існування до прямого конфлікту з законом. Не кажучи вже про мінуси державі. Бо це наш імідж.

За даними Інституту стратегічних досліджень НАНУ, що вивчав ситуацію в Закарпатті, 92,6 відсотка опитаних перед виїздом за кордон нічого не знали про умови держави, куди вони збираються їхати. 77 відсотків мали на меті працевлаштування. Для 38 відсотків це стабільне джерело прибутків. Прикро, що держава не спромоглася повністю втиснути цей процес в рамки державних угод. І, до речі, не гарантує ефективного вкладання зароблених коштів тут.

— Ваша думка про посередників?

— Я знаю в Україні лише декілька фірм, які працюють серйозно. Всі інші, користуючись правовим дилетантизмом, просто напускають туману: «Ми вам організуємо по блату». Я твердо перед пресою і читачами можу сказати, що посольства — ті установи, де по блату не робиться нічого, ніде й ні за яких обставин. Доходить до курйозів. Заповнення імміграційної анкети коштує грошей. І нічого не гарантує. Вам, незважаючи на ваші гроші, або відмовлять, або ні. Враховуючи фінансову обмеженість наших громадян, канадське посольство запровадило попередню безплатну анкету, за допомогою якої можна отримати вірогідну оцінку своїх шансів на виїзд. Ми зустрічали посередницькі фірми, які за цю анкету брали гроші.

— Чим займаються посередники?

— Дають юридичні консультації, розповідають про умови проживання, порядок в'їзду. Все те, про що я вам розказую, тільки за гроші. Цю інформацію можна отримати в кожному посольстві чи консульстві. Серйозні фірми — це, як правило, спільні фірми, що представляють тут інтереси тамтешніх юристів. Якщо ваші шанси об'єктивно незначні, вони вам про це скажуть. Але, приміром, ви науковець, водій чи шахтар. Це непогано. Знаєте мову, маєте двох членів сім'ї, вам 43 роки. Ваші шанси зростають. Дані передають за кордон, там їх вивчають і повідомляють: з цією людиною ми починаємо працювати. За це вона повинна заплатити 5 чи 7 тисяч доларів передоплатою, перевівши зазначену суму в закордонний банк. Я б не радив, доки ви не виїхали, переховувати будь-куди будь-які гроші. Потім буде важко повернути. Бо останнє слово — все-таки за посольством. Щоправда, хороший юрист може не лише підшукати роботу, але й оскаржити неправомірну відмову у візі в суді.

— І це не варте 5 тисяч?

— Гм... А якщо вам дозволять в'їзд, взявши лише за оформлення анкети?

— Гаразд. Юрію Васильовичу, ви тут згадували кочегара. Де потрібні кочегари?

— З огляду на рівень технічного прогресу кочегари, крім країн СНД, не потрібні, мабуть, ніде. Тому ми цей прчклад і наводили так безболісно...

Інтерв'ю взяла Людмила МИКИТЮК.

В Україні є міграційна служба, в усякому разі нині відбувається процес її становлення, який не зайве і активізувати. Затягуючи цей процес, держава втрачає і матеріально, й морально. Департамент міграції в складі Міністерства в справах національностей, міграції і культів запрошує на роботу фахівців — переважно юристів, а також економістів і перекладачів. Телефонуйте 293-25-37. Консультацій з питань в'їзду-виїзду за цим телефоном не дають.

Олександр ВЛАСЕНКО, інформаційне агентство «Україна- Експрес»

СПІВРОБІТНИЦТВО ДЛЯ РОЗСУДЛИВИХ

ОДНІЄЮ з найбільших азіатських держав є Казахстан. Незважаючи на низку проблем постімперської історії, україно-казахстанські зв'язки плідно розвиваються. Про це йшлося у розмові з Надзвичайним та Повноважним Послом Республіки Казахстан в Україні Юрієм КЛОЧКОВИМ.

— Наші два народи пов'язують давні історичні традиції. Як ви оцінили б стан україно-казахстанських відносин на нинішньому етапі, передовсім у галузі економічного співробітництва? Які ви бачите резерви для поглиблення співробітництва?

— Фундамент взаємовигідних відносин двох незалежних держав було закладено в ході офіційного візиту Президента Республіки Казахстан до Києва у січні 1994 року. Основою цих взаємовідносин є Договір про дружбу і співробітництво між Республікою Казахстан і Україною, низка домовленостей і угод, що відкрили широкі можливості для взаємодій у різних областях і піднесли наші взаємозв'язки до якісно нового рівня.

Україна в силу свого геополітичного становища становить особливий інтерес для Казахстану, передовсім в економічній сфері.

Важливість зміцнення всебічного співробітництва України з Казахстаном й іншими державами СНД зумовлена тим чинником, що основна частина зовнішньоторговельного товарообороту Казахстану припадає на них. Традиційним партнером залишається й Україна. Інтерес її промислових та ділових кіл до Казахстану також підтверджують численні пропозиції взаємовигідного співробітництва, що надходять до посольства.

— Як відомо, Президент Казахстану Нурсултан Назарбаєв є гарячим прихильником всеохоплюючої інтеграції держав, що утворилися на території колишнього СРСР. Чи можемо ми сказати, що останній саміт в Алмати відбувався «під прапором» його ідей. Як ви гадаєте, чому Росія до останнього часу відкидала план створення Євразійського союзу (ЄАС)? Чи не вважаєте ви договір про спільну протиповітряну оборону країн СНД поверненням до політики блоковості і конфронтації?

— Ідея ЄАС, висунута Президентом Назарбаєвим, має на меті кілька цілей. Треба, щоб запрацювала СНД. Певні кроки на цьому шляху зроблено. Створено Міждержавний економічний комітет, підписано угоди про створення зони вільної торгівлі, митний союз, меморандум про мир і стабілізацію в СНД та інші документи, що свідчать про реальні кроки інтеграційного процесу. Активнішою стала міжпарламентська взаємодія. Ці процеси тою чи тою мірою грунтуються на ідеї ЄАС.

Я не став би категорично стверджувати про відкидання Росією плану створення ЄАС. Скоріше мали місце вивчення і аналіз казахстанської ініціативи. Саміт у Алмати підтвердив розуміння як Росією, так і рештою країн Співдружності потреби співробітництва. Алматинський саміт став природнім результатом поглиблення інтеграційних процесів в СНД.

Нині модно проводити всілякі паралелі, порівнювати наші інтеграційні процеси з об'єднавчими процесами в Європі. Звичайно, у нашому разі існують розбіжності як у параметрах розвитку економік країн СНД, так і в тривалості інтеграції. Проте, на нашу думку, чекати «вирівнювання» економік — далеко не найкращий вихід.

Гадаю, реальне політичне та економічне співробітництво можливе лише за умови миру і стабільності на всьому пострадянському просторові. При цьому незмінними мають залишатися принципи непорушності кордонів і збереження суверенітету. Казахстан був і залишається незалежною державою. Співробітництво у військовій сфері зовсім не передбачає об'єднання збройних сил чи створення якихось військових блоків, йдеться про спільне планування, взаємопоставки комплектувальних, тобто про заходи, спрямовані на підтримку колективної безпеки. А рішення щодо спільної ППО передбачають більш ефективну роботу протиповітряної системи, що діяла раніше як взаємопов'язане ціле.

— Відомо, що в Казахстані мешкають понад 900 тисяч українців, діє Український культурний центр...

— Справді, з 1989 року в Казахстані функціонує Український центр. Він здійснює великий обсяг роботи. Щомісяця проводить різноманітні виставки образотворчого мистецтва, організовує покази кінофільмів про історію України, її сучасне життя, фотовиставки. Окрім УКЦ, в ряді великих міст Казахстану діють регіональні українські товариства. В Акмолі створено Український ліцей, функціонує дитячий садок з навчанням дітей української мови. Ще в шести загальноосвітніх школах великих міст Казахстану викладають українську мову.

Уряд Казахстану всіляко підтримує діяльність УКЦ та регіональних центрів. З березня 1994 року в Казахстані видається газета «Українські новини».

Юрій ДРОГОБИЧ: «БУДЬ ЖЕ ПРИХИЛЬНИМ ДО КНИГИ...»

545 років тому народився автор першої друкованої української книжки

Сентиментальний Володимир Винниченко якось зауважив, що українську історію не можна читати без брому. Здається, треба додати — і без здивування. Скільки яскравих особистостей, подій, дат на її сторінках! Але погортайте наші календарі, популярні видання енциклопедичного та довідникового характеру і переконаєтесь, що мікроб сервілізму глибоко вразив свідомість нації. Як тут не позаздриш зарубіжним авторам — вони прискіпливо студіюють кожний епізод вітчизняних хронік. Французи на підставі лише літописної згадки про плем'я паризеїв відсвяткували двотисячоліття Парижа. У нас же історію Одеси на догоду проросійським налаштованим можновладцям втиснули в двохсотліття (проігноровано, що тут ще у другому столітті існувало давньогрецьке місто, а з XIII — місто Качибей, перінакшене татарами в Хаджибей)...

Ось чому серед цьогорічних дат найперше хочеться звернути увагу на 545-річчя від дня народження Юрія Дрогобича, з чиїм ім'ям пов'язана поява першої друкованої книжки українського автора. Називається вона «Прогностична оцінка поточного 1483 року магістра Юрія Дрогобича з Русі, доктора філософії і медицини Болонського університету».

І мимоволі задумуєшся — коли ж почалося книгодрукування в Україні? 1574 року, як твердять офіційні історики, пов'язуючи цю дату з поверненням до Львова Івана Федоровича (саме так написано на могилі першодрукаря і так він сам підписував свої роботи) чи 1483, коли була надрукована книжка Юрія Дрогобича та вийшли у світ у Кракові українські першодруки Святополка Фіоля?

Хай продовжують дискусію на цю тему науковці, але чому не дати волю уяві, що спирається на хай ще і не усталені чи загальновизнані факти? Чи не комплекси меншовартості гальмують у нас появу гідного Миколи Гоголя кінофільму про киеворусичів та козаків? А поки сидимо тихенько у європейському куточку, дивимось стрічки то про французьких мушкетерів, то латиноамериканських фермерів.

Календар «ГУ»

Отже, Юрій Дрогобич, епоха Відродження, винахід Й.Гутенбергом рухомого металевого шрифту, перші книжки в Європі, датовані 1438 роком...

До речі, 42-рядкова біблія Й.Гутенберга зберегалася в бібліотеці Олекси Розумовського, брата останнього нашого гетьмана. Україна XIV—XVII віків сприймалася у світі як європейська держава. Оцінюючи вклад українців у європейську культуру часів Відродження, російський академік І.Голеніщев-Кутузов зауважував: «...з кафедр Кракова й Болоньї, Падуї і Відня вихідці з українських степів коментували античних поетів... Вони поклали свої цеглини в прекрасну будову польського Відродження».

У своїй книжці Ю. Дрогобич писав про «причини всіх речей», «турботу про людський рід», про владу, що йде від розуму і волевиявлення. Своєрідну суперечку з Ю.Дрогобичем знаходимо в поемі І.Багряного «Гутенберг», де останній говорить не тільки про добро від винаходу німецького майстра, але й про зло, що його супроводжує — друкування допомагає тепер слугам Мефістофеля поширювати неправду, наклепи...

Гадаємо, невипадкова й поява тут репродукції відомого твору Рафаеля «Сікстинська мадонна». Зліва на ньому зображений папа Сікст II. А перша книжка українського автора була присвячена Сіксту IV, який був натхненником появи унікального твору. Зберігається книжка Ю.Дрогобича — один примірник у Кракові, а другий — в Німеччині в бібліотеці Тюбінгенського університету.

В.А.

Віталій АБЛІЦОВ, «Голос України»

Чому Денікін не послухав Черчілля

17 березня 1917 р. у Києві була утворена українська Центральна Рада

Точка зору

Уїнстон Черчілль, в ті роки військовий міністр Великобританії, щиро радив Антону Денікіну «йти, скільки можливо, назустріч українським сепаратистичним прагненням». Але А. Денікін вперто стояв на своєму — будь-якою ціною знищити самостійність України. Ради здійснення цієї маніакальної ідеї він у вересні 1919 року змінив свої плани — замість походу на Москву, проголосив війну Україні.

Можна по-різному пояснити поведінку А. Денікіна. Можливо, не останньою причиною було й те, що Антон Денікін мав українське коріння. Так, до того як почав швидко підніматися вгору, одержуючи все вищі офіцерські звання, він носив прізвище Дейнеко, змінити яке офіцера-шовініста примусило зневажливе ставлення до українців у царській армії Росії. До речі, дейнеками в Україні називали селян-повстанців, озброєних киями, косами, рогатинами.

Я навів цей приклад з однією метою — ще раз наголосити (а цей висновок підтверджує й історія, і нинішній час) на тому, що незалежність Україна отримає лише за умови цивілізованого вирішення своїх взаємовідносин з північним сусідом. Без історичної колиски України-Русі Київської Московія, а від 1722 року Росія як держава себе не бачить; без київсько-руської інтелектуальної спадщини світ буде сприймати Москву як столицю азіатської країни. Отже, вирішення питання взаємин двох народів-сусідів лежить не в галузі економічних проблем, а в галузі проблем культурних. Звідси з'явилися і в наш час відомі горбачовські слова про те, що «різати по-живому неможливо». Без Києва, мов роса на сонці, розтає, зникає міф про тисячолітню історію Російської держави тощо.

Ця ж причина була основною, на наше переконання, передумовою поразки Центральної Ради.

Зрозуміло, 13-місячне існування уряду незалежної України (це була друга, після Богдана Хмельницького, спроба відродити державність на терені колишньої Русі Київської) дало свої позитивні наслідки. Найперше воно підтвердило, що боротьба за Українську державу — процес історичний, закономірний і реальний. Якщо не зараз, то в майбутньому він обов'язково дасть позитивний результат. Один з активних учасників тих подій у 1917-18 роках Євген Коновалець, створюючи в 1929 році Організацію українських націоналістів, пророче наголосив, що Україна здатна виборти свою незалежність лише за умови розпаду останньої більшовицької імперії.

Хочемо того чи ні, але стають актуальними Ленінові слова, вибиті на його монументі, що досі стоїть у Києві. Лише деякі з них належить замінити — «При єдиній дії демократів російських та українських вільна Україна можлива, без такої єдності про неї не може бути й мови». Проте час підказує, що цю формулу треба продовжити — «Без такої єдності демократів і Росія як держава неможлива».

... 28 квітня 1918 року, за дев'ять днів до падіння Центральної Ради, в урядову залу зайшли німецький офіцер з озброєними вояками. Націливши свій револьвер прямо в обличчя Михайлові Грушевському, офіцер ламаною російською мовою наказав усім встати. Глава уряду, майбутній перший президент України, виявив мужність і гідність. Продовжуючи сидіти, він виголосив німецькою мовою протест, щоб його почули німецькі солдати. Нападники вимушені були залишити Центральну Раду.

Історія любить повторюватися, особливо українська. Маючи величезні матеріальні багатства, про які інші держави можуть лише мріяти, загартувавши у змаганні за незалежність значну частину громадянства, створивши національну армію й вирішуючи проблему влади, ми знову часто потрапляємо під дуло фатальних обставин і тупцюємо на місці. Але згадаймо, як іронічно писали про українську незалежність російськомовні київські газети (це ж було й 17-го року!), а сьогодні вони вимушені змінити тон і працювати на державотворчу ідею. Або порівняймо поведінку офіційної Росії у відношенні до суверенної України в 1991 році й зараз. Українську Народну Республіку визнали близько десятка зарубіжних держав, а нині Українську державу привітали й встановили дипломатичні стосунки з нею понад сто країн світу.

Того весняного дня — 17 березня 1917 року — розпочався процес пробудження державницької свідомості, приглушеної двома віками царськоросійського панування. Закономірного ходу історії не зрозумів і генерал А. Денікін (Дейнеко), коли зігнорував дружню пораду мудрого політика XX століття У. Черчілля.

П'ЯТЕРО З ЛЕТЮЧОГО КОРАБЛЯ

(Початок на 1-й стор.).

... У Київському молодіжному театрі відбувається щось незвичайне і таємниче, і все це до названого театру не має жодного відношення. Просто режисер Андрій Жолдак орендує там сцену для втілення грандіозного творчого проекту. Досить сказати, що робота над тим проектом триває вже майже рік. Стільки працювати над виставою може собі нині дозволити або людина дуже багата, або відчайдушна. Втім, відчайдушність за наших часів теж повинна кимось фінансуватися. Відчайдушність Жолдака оцінила міжнародна корпорація «Філіп Морріс», котра на мистецтві розуміється, вона свого часу була спонсором великого Паваротті. Кого ще назвати? Американська фірма космічного зв'язку KANCOM. Ще — Фонд сприяння розвиткові мистецтва в Україні, більш відомий як «фонд Кравчука».

Заради чого ці (та інші) шановані фірми дозволили собі вчинити шляхетний акт благодійності?

Жолдак ставить відому, навіть класичну п'єсу Едварда Олбі «Хто боїться Вірджинії Вулф» — тут вона переназвана, як уже згадано — «Не боюся сірого вовка». Сама по собі п'єса, навіть класична, ще не є запорукою того, що до вас збіжаться благодійники. Приміром, я б, на місці Філіпа Морріса, на цю жорстоку і безнадійну літературу не дав би ні копійки, а на афіші писав би попередження: тільки для самогубців.

Інша річ — молодий режисер Андрій Жолдак, котрий свого часу поставив у франківців дуже гарну виставу «Момент» за Винниченком, Жолдак, котрий у тому ж театрі не так давно з тріском угробив свою, майже закінчену, виставу «Слуга двох панів», Жолдак, котрий щось там ставив у Парижі, чого ми не бачили.

Жолдак — вартий ризику.

Він сам — ризик.

Що буде — побачимо, мене особисто втішає те, що вистава задумана зовсім не в чорних тонах, це буде — комедія, легка й весела! Так, в усякому разі, вони обіцяють. Той, хто читав Олбі — вельми здивується, але, знаючи трохи Андрія, можна чекати чого завгодно. В отому, — на жаль, угробленому — спектаклі він, кажуть, посадив героїв XVII століття на мотоцикли.

Втім, хай читач не думає, що майже рік витрачено на пустопорожні режисерські штучки: цей спектакль твориться серйозно, як окремий театральний світ, як ціла філософія, як щось більше, аніж розвага на один вечір.

... Мені вдалося побувати в залі, де цей грандіозний сюрприз готується. Частина оформлення (художник Ярослав Нірод) вже стоїть на сцені, нагадуючи корпус недобудованої каравели зсередини. З тої фанери, що тут є, можна справді було б збудувати велике морське судно. До цього трюму міг би заїхати невеличкий танк. Ні, брешу, танк — важка штука, а оформлення Нірода більше нагадує легкий летючий корабель. Більш того: третій акт п'єси гратиметься ... на небесах. От би здивувався старий Олбі, у котрого, якщо не помиляюсь, вся дія заземлена на кухні.

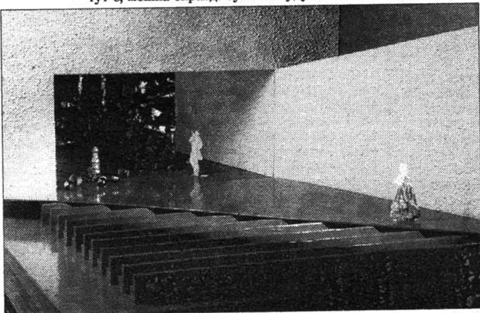

На репетицію якраз зійшлися актори, і дуже цікаво було на них дивитися, видно, що «корабель» їх заворожує, відчуття польоту у них з'являється ще на порозі. Не було б чому дивуватися, якби це були актори- початківці. Але ж ні: Марту грає Ада Роговцева, Джорджа — Богдан Ступка, Ніка — Богдан Бенюк. Дебютантка тут лиш одна — Вікторія Спесивцева, студентка єврейського курсу київського театрального інституту. Але, здалось мені, всі четверо (плюс Жолдак — п'ятий) відчувають радість початківців-неофітів.

Такими піднесеними мені давно не доводилося їх бачити.

Читача цікавить, чому Роговцева у чоловічому гримі, а Ступка — в жіночому? Річ у тім, що вони грають сімейну пару, котра за двадцять літ подружнього життя настільки злилася-переплелася, що часом самим їм важко збагнути, хто є хто. Просто, навіть банально... Та боюсь я, що нам просто кидають приманку, мовляв, можете вважати нас отакими хохмачами, а ось на прем'єрі подивимось — хто кого?

... Наостанок: костюми для вистави виготовляє голландська фірма весільного вбрання «Кутюр вера».

Прем'єру намічено на 20 травня.

Христофор ГРУША,
незалежний оглядач.

На знімках: проби до вистави — Вікторія Спесивцева, Богдан Ступка, Богдан Бенюк. Макет вистави.

Віталій ЖЕЖЕРА, ***«Голос України»***

ДО ВЕСНИ ЗА ПІВГОДИНИ...

***З** давалось, ніколи не забудеться та дивовижна поїздка в кінці лютого, але от минуло кілька тижнів — забулося. Точніше, забулась не сама поїздка, а той смисл, що несподівано відкрився там, ледь вловимий смисл мистецтва й взаєморозуміння. Київ же — місто, де такі речі швидко притупляються.*

Отже, кілька тижнів тому довелося побувати в Чернігові на прем'єрі. Київський режисер Олександр Заболотний поставив там, у Молодіжному театрі, в залі на 107 місць, «Камінного господаря» Лесі Українки.

Про цей театр «ГУ» вже писав як про унікальний. Він таки справді неможливий. Він, приміром, любовно зберігає старі вистави — а це в місті з 300 тисячами мешканців нелегко. Театр випускає власний журнал з іронічною назвою «Шедевра». Тут дешевий затишний бар: з натяком, що на ваших грошах не наживаються. Тут у туалетах — квіти, як в оранжереї, про це писала навіть зарубіжна преса. Квіти продаються й у фойє під час вистав, що дуже зручно і чого нема, здається, ніде більше. Тут є курильна кімната для публіки — окремо од відхожих місць! А ще тут є дитяча кімната з іграми — якщо дорослим ніколи.

Колись знаменитий чернігівець Леонід Глібов у розпачі вигукнув «О, почему я не Виктор Гюго?!» — маючи на увазі провінційність — а от вони цим не хворіють, облаштовують свій дім якнайкраще, та й годі.

... Коли столичний режисер їде на провінцію, це може означати: або — на заробітки, або у нього в столиці справи з іміджем зовсім погані. Заробітки — відпадають. А до іміджу Заболотний завжди ставився спокійно. Крім того, він свого часу був першим керівником першого в Україні Київського Молодіжного театру, і театр йому сказав, як то властиво молодості: ти мене породив, а я тебе вб'ю, і це закінчилось печально, то чому ж знову?

Тут треба кілька слів сказати про Заболотного: за часів Київського Молодіжного він умів і любив говорити про духовність — але після того думалось: наївний чоловік, де в театрі ота духовність?

І ось — прем'єра в Чернігові. Дивна річ: все стало на своє місце, і стало зрозуміло, що він недарма про ту духовність говорив, і ось знайшлися люди, котрі його почули, вистава вийшла вишукано красивою, і без отієї урочистої хворобливості, з якою часто підходять до Лесі Українки, немовби переймаючись її туберкульозом, а не її поезією.

І річ не в тім, що тут «кращі» актори — вони скрізь і всі однаково хороші — річ скоріше в тім, що в цьому дивному театрику вони позбавлені столичного снобізму й зневіри, і деякі слова мають для них смисл нестертий, як-от: служіння. Мистецтву, публіці. Небувала річ: жінки в цій виставі вміють бути красивими до самого фіналу, а не протягом перших п'яти хвилин, а чоловіки не соромляться відверто грати смішних і нікчемних, тому зуміли довести очевидну безжальну річ: Дон Гуан — фантом.

...Звісно, все це не рай, Заболотний після вистави мав вигляд втомленого і хворого, але це була удача, як всяка справжня удача — з присмаком суму й неспокою. Щоб не забути всього цього, я довго повторював вірші чудової чернігівської актриси Юлії Матросової (у цій виставі вона фантастично грала донну Консепсьйон):

Я проснулась поздно ночью
февраля двадцать восьмого —
Если быть предельно точной
до весны за полчаса.
Скрипки нежные играли,
ночь когда в меня вгрызалась,
и души сушеный бублик
хрустнул на ее зубах.

Я й досі повторюю ці рядки, і вони хоч трохи повертають мене туди, хоч це й самообман, не треба нікуди повертатися, крім як до себе, що вони й роблять з успіхом там, у себе в Чернігові.

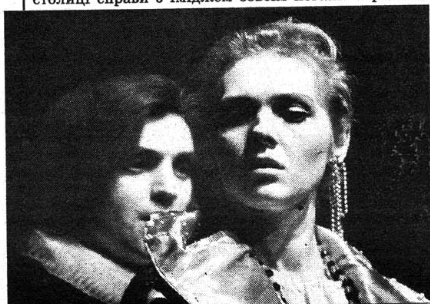

На знімку: Донна Анна — Оксана Гребенюк, Командор — Валентин Макар.

Київ — Чернігів — Київ.

Олена КУВШИНОВА, ***журналіст***

Третя пектораль

Оргкомітет театральної премії «Київська пектораль» повідомляє, що цю премію (вона вже третя, отже, традиційна), буде вручено, як завжди, 27 березня, в Міжнародний день театру, на сцені столичного театру імені Франка. Переможці стануть відомі за 60 хвилин до церемонії вручення. А поки що — пропонуємо список претендентів в усіх дванадцяти номінаціях:

1. За кращу виставу: «Історія однієї пристрасті» (Російська драма), «Лоенгрін» (Національна опера), «Постріл в осінньому саду» (театр В.Більченка).
2. За кращу дитячу виставу: «Все буде гаразд» (міський театр ляльок), «Гоп-ля, або таємниця музичної скриньки» (Театр естради), «Лускунчик» (ТЮГ).
3. За мистецьку подію в музичному театрі: «Лоенгрін» (Національна опера).
4. За кращу режисуру: В. Більченко «Постріл в осінньому саду», Д.Лазорко «Олеся», М.Резникович «Історія однієї пристрасті».
5. За кращу чоловічу роль: Б. Ступка — Він («Маячня удвох», театр ім.Франка), Я.Чорненький — Гаєв («Постріл в осінньому саду»), В. Шестопалов — Балтиз («Олеся», Театр драми і комедії).
6. За кращу жіночу роль: С.Єгорова — Олеся («Олеся»), В.Заклунна — Тіна («Історія однієї пристрасті»), Н. Шаролапова — Вона («Бельведер», Центр експериментальної сучасної драми).
7. За кращу чоловічу роль другого плану: Б. Бенюк — Юркович («Талан», театр ім. Франка), С. Матвієнко — Петя Трофімов («Постріл в осінньому саду»), Я. Сиротенко — Гирявий («Талан»).
8. За кращу жіночу роль другого плану: В. Авдеєнко — Дуняша («Постріл в осінньому саду»), В. Предаєвич — Джуліана («Історія однієї пристрасті»), Л. Филимонова — Белла Йосипівна («Адвокатські будні», Молодіжний театр).
9. За кращу сценографію: М.Левитська («Історія однієї пристрасті», «Лоенгрін», «Травіата»), С. Микосовський, Л. Подерв'янський («Постріл в осінньому саду»), І. Уварова («Все буде гаразд»).
10. За краще музичне оформлення вистави: С. Бідусенко («Маячня удвох» та вистави театру «Золоті ворота»), О. Курій («Бес...конечное путешествие», «Трамвай «бажання», «Олеся» в Театрі драми і комедії), Ю. Шевченко — «Росмерсгольм» у тетрі ім. Франка).
11. За кращий дебют: О. Ратманський — балетмейстер, «Вечір нових балетів» у Національній опері.
12. За кращу театрально-критичну роботу: В. Гайдабура — за авторський радіоцикл «Театр, захований в архівах», А. Драк — за «Нариси про театр корифеїв» (журнал «Український театр»), В. Жежера — за статті в журналі «Український театр» та матеріал «Епоха нових вініків» у газеті «Голос України».

Отже, почекаємо до 27 березня.

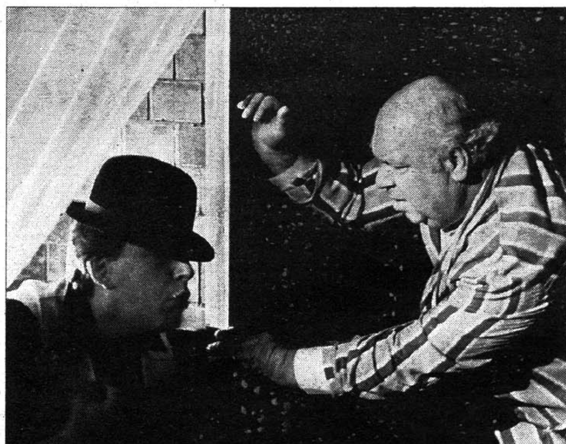

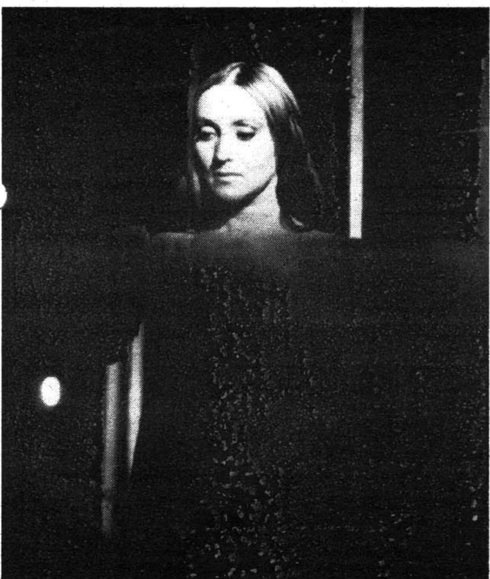

РЕПОРТЕР ЕФЕМЕРНОГО МІСТА

Недавно в Цюріху була персональна виставка київського фотомайстра Віктора Марущенка. Випустили здоровенну афішу — вона зайняла б цілу стіну малосімейної квартири. Але якби всі ті фото, які Марущенко зробив тільки в київських театрах, довелось разом десь розклеїти, то знадобилась би якщо не Велика китайська стіна, то принаймні мур Лаврської фортеці.

Артисти, здається, люблять Марущенка, хоч догодити їм важко. Але він уміє брати їх в кадр, коли вони красиві. А ще уміє зупиняти мить — що в театрі вкрай важливо, адже це мистецтво тим і печальне, що існує в оцю секунду й більш ніколи, і кожен театр після вистави нагадує покинуте місто, стіни стоять, а нікого нема. І якби не Марущенко — важко було б згадати, що ж тут було. На цьому маленькому вернісажі — увічнені Марущенком сцени з вистав, переважно тих, які вже не йдуть.

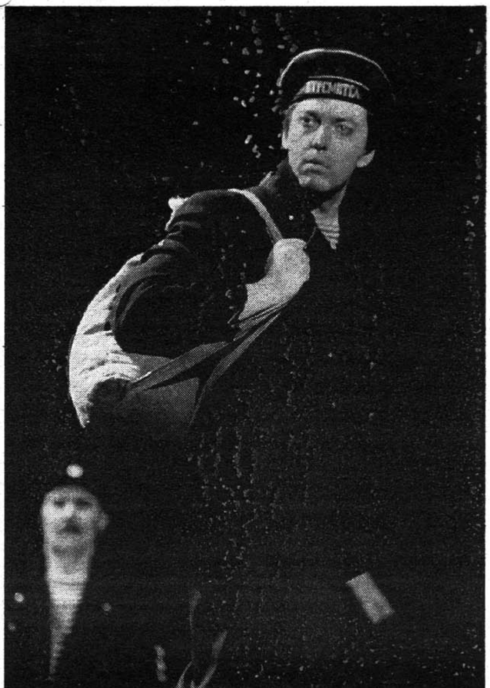

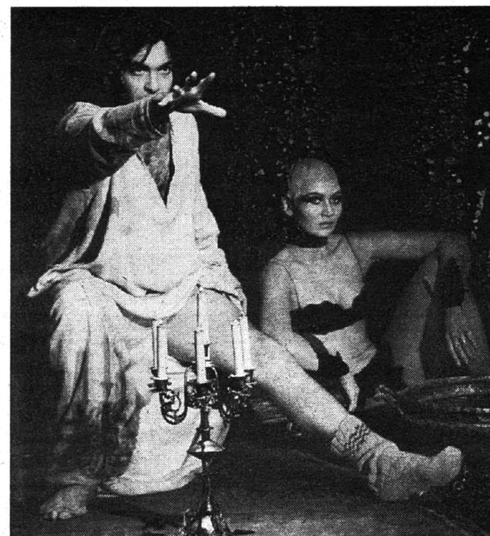

- *Володимир Нечипоренко та Михайло Крамар у «Кар'єрі Артуро Уї».*
- *Актриса Лариса Руснак.*
- *Лариса Кадочникова у ролі Дездемони.*
- *Знаменитий politт з вистави франківців «Сон літньої ночі».*
- *Лесь Задніпровський у «Загибелі ескадри».*
- *Анатолій Хостікоєв — Воланд.*

Хроніка. Факти. Події

Посли роз'яснюють

У Відні на пленарному засіданні Постійної ради ОБСЄ виступив посол України в Австрійській Республіці, глава делегації України на віденських переговорах Микола Макаревич. Посол України поінформував делегації держав—учасниць ОБСЄ про розвиток подій навколо Автономної Республіки Крим, зокрема про кроки законодавчого характеру, вжиті ВР України з метою повернути конституційно-правові акти Криму до єдиного законодавчого поля України, забезпечити на всій території держави верховенство її Конституції та законів.

Реагуючи на заяву посла України, представник Франції, виступаючи від імені Європейського Союзу, висловив стурбованість розвитком подій в Україні. Разом з тим він закликав до врегулювання ситуації, що склалася, на основі принципів ОБСЄ, в рамках Конституції України. Він закликав Україну повною мірою скористатися допомогою ОБСЄ.

***

Посол України в Брюсселі Володимир Василенко відвідав штаб-квартиру Європейського Союзу і зустрівся з Генеральним секретарем цієї організації Х.Кутілейро.

У ході зустрічі було дано грунтовні роз'яснення дій Президента, Верховної Ради, уряду України, спрямованих на нормалізацію ситуації в Криму. Цю інформацію було сприйнято з повним розумінням. Х.Кутілейро повторив відому позицію провідних європейських інституцій, яка полягає у беззастережній підтримці територіальної цілісності України. При цьому він зазначив, що ЄС немає підстав розглядати це питання, оскільки воно є тільки внутрішньою справою України, і дії її керівництва повністю відповідають нормам міжнародного права.

***

Тимчасовий Повірений у справах України в Ізраїлі Олександр Майданник зустрівся з головою парламентського товариства «Ізраїль—Україна», депутатом Кнесcету Г.Сагі та начальником східноєвропейського департаменту МЗС Ізраїлю М.Гордоном.

Український дипломат детально розповів про прийнятий нещодавно вищим законодавчим органом України пакет документів щодо утвердження конституційного порядку і законності, стабілізації ситуації в Автономній Республіці Крим.

Г.Сагі висловив підтримку і розуміння необхідності згаданих актів українського парламенту. На його думку, врегулювання кризової ситуації можливе лише шляхом приведення законодавства Криму у відповідність до Конституції та законів України.

***

Посол України в Грецькій Республіці Борис Корнеєнко мав зустріч із заступником директора дипломатичного кабінету міністра закордонних справ Греції Параскевопулосом, а також генеральним секретарем Міністерства національної економіки Греції Кандаленасом й детально поінформував про зміст рішень ВР України щодо Криму. Позиція України була сприйнята з розумінням.

Прес-центр МЗС України.

Ань Хен Вон:

«Для нас підтримка України є особливо важливою»

Напередодні події

На запрошення південнокорейської сторони з 27 по 30 березня Голова Верховної Ради України Олександр Мороз здійснить офіційний візит до Республіки Корея. Напередодні Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Корея в Україні Ань Хен Вон люб'язно погодився відповісти на запитання «ГУ».

— Які, на вашу думку, аспекти розвитку двосторонніх відносин між Україною та Республікою Корея потребують нині особливої уваги?

— Я щасливий усвідомлювати, що відносини між нашими державами можна назвати не просто задовільними, а навіть дуже добрими. Оскільки ми всі живемо у світі, де залежимо один від одного, то цілком зрозуміло, що взаємини двох країн охоплюють всі сторони нашого життя та суспільства. Тому, на мою думку, увесь спектр наших двосторонніх відносин потребує особливої уваги. Іншими словами, я сказав би, що прекрасні офіційні контакти неминуче повинні супроводжуватися такими ж чудовими взаєминами між нашими народами, зокрема, у економічній та культурній площинах.

Я переконаний, що запланований візит глави українського парламенту Олександра Мороза до моєї країни, який відбудеться з 27 по 30 березня, безумовно сприятиме подальшому зміцненню наших двосторонніх зв'язків, які, як я вже згадував, є нині якнайліпшими.

— Відомо, що ваша країна за останні роки досягла значних успіхів у становленні національної економіки. Україна також нині йде шляхом економічних перетворень. Що може стати поштовхом для інтенсифікації економічної співпраці між нашими державами?

— Так, це правда, що за декілька останніх десятиріч нам вдалося досягнути економічних успіхів. У наступному, 1996 році моя країна має намір вступити до Організації економічного співробітництва і розвитку. Усі ми знаємо, що нині світова економіка взаємопов'язана і взаємозалежна. Таким чином, зрозуміло, що і економіки наших двох країн також взаємопов'язані і потребують тісної співпраці, яка б приносила користь обом народам. Думаю, що для цього необхідно зміцнити і конкретизувати спільні зусилля як на міжурядовому рівні, так і на рівні розвитку бізнесу та підприємництва, і це, безумовно, принесе плідні результати у майбутньому.

— На думку багатьох аналітиків, ще до кінця XX століття мають бути створені основи для об'єднання корейського народу. Який нині є цей процес і чи може Україна допомогти тут своїм посередництвом або іншими мирними засобами?

— Як відомо, Корейський півострів розділений на Північ і Південь з кінця другої світової війни. Це, звичайно, неприродно — бути так довго розлученими і навіть ворогувати. Мушу зазначити, що корейський народ жадає бути разом і плекає надію на якнайшвидше возз'єднання. Щоб ця мрія здійснилася, мало лише наших зусиль. Нам необхідна повна підтримка усього світового співтовариства. Для нас підтримка уряду і народу України — держави, яка була однією із засновників Організації Об'єднаних Націй, є особливо важливою у цій справі.

Підготував Тарас ПЕТРІВ.

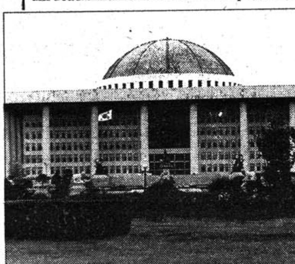

Прагнучи здобути нові успіхи у сфері управління, розвитку економіки, освіти, соціального забезпечення та культури, Республіка Корея в останні роки поставила за мету спиратися, передусім, на внутрішній потенціал громадян. У результаті оновлена Корея почала відігравати більш активну роль на міжнародній арені, що підвищило інтерес до цієї країни.

На фото: приміщення Національного зібрання в Сеулі; Пханмунчжом — один з найсвоєрідніших туристичних об'єктів у світі.

Фото Володимира ФАЛІНА.

То хто ж засідає в ядерному клубі?

Сьогодні 39 держав володіють ядерними об'єктами, на яких виробляються або за бажання можуть вироблятися для ядерної зброї матеріали, що розпадаються. Більшість цих держав мають доступ і до відповідної військової технології. Про це йдеться в доповіді екологічної організації «Грінпіс», присвяченій дотриманню Договору про нерозповсюдження ядерної зброї.

На сьогодні, за даними спеціалістів «Грінпіс», ядерною зброєю володіють 9 держав. Окрім п'яти офіційних членів «ядерного клубу», до нього входять Індія, Пакистан, Ізраїль та Ірак. Україну, Казахстан та Білорусь до цього ряду не зараховують, бо вважається, що їхня ядерна зброя, успадкована від СРСР, частково перебуває під технічним контролем Росії.

Ще близько десятка держав займають, на думку експертів «Грінпіс», двозначну позицію щодо питання володіння ядерною зброєю. Сюди, зокрема, зараховують Австралію, Канаду, Німеччину, Італію, Лівію, Норвегію, Швейцарію та ряд інших країн.

«Головна небезпека полягає в загрозі широкого поширення ядерної технології в усьому світі. Ядерні країни з готовністю продають її державам, що того домагаються. Необхідно терміново ввести найсуворіший контроль за світовою ядерною промисловістю», — заявила представник «Грінпіс» Карен Річардсон.

Доля казахстанського парламенту вирішувалася стрімко — за одну ніч. А вже наступного дня робили підсумки і шукали хроніку подій у житті парламенту, який проіснував незаконно аж рік.

Тетяна КОСТІНА, «Голос України» (з Алмати)

ПОЗА ЗАКОНОМ

У принципі, парламентську кризу в Казахстані можна було розв'язати, ще коли в березні 1994 року група спостерігачів від НБСЄ зробила заяву про те, що вибори в Казахстані пройшли із серйозними порушеннями закону. Проте голова Центрвиборчкому Каратай Турисов геть відкинув її.

Що ж до заяв ряду кандидатів у депутати про незаконність того, що відбувається, то їх пов'язували з надмірними амбіціями і скандальностю характеру. Через місяць після виборів у квітні 1994 року громадянка Тетяна Квятковська, котра програла під час виборів, звернулася до Конституційного суду з позовом про неконституційність певних актів Центрвиборчкому і практики застосування низки статей Кодексу про вибори в Республіці Казахстан. До неї приєдналися кілька депутатів, які затим не витримали марафону і зійшли з «судової» дистанції.

І ось 6 березня Конституційний суд все ж таки частково задовольнив позов Т. Квятковської, встановивши, що: «В Алмати було утворено 13 виборчих округів, які істотно різнилися за кількістю виборців. Так, у найбільшому — Абилайханівському округу, по якому Т. Квятковська балотувалася кандидатом у депутати Верховної Ради, — до списків виборців було внесено 90809 громадян. Він у 2—3 рази переважав за кількістю виборців деякі інші виборчі округи міста. Наприклад, Ауезівський № 7, у якому зареєстровано 29905 виборців».

Дослідивши кількість виборців загалом по республіці, Конституційний суд дійшов висновку, що такі диспропорції в кількості виборців призвели до порушення принципу рівного представництва громадян депутатами у ВР.

І, нарешті, про найуразливіше. Постановою Центрвиборчкому від 1 лютого 1994 року №37 було прийнято листа, який роз'яснював: «У бюлетені виборець може залишити прізвища всіх кандидатів у депутати. У такому разі під час підрахунку голосів кожному кандидатові віддається по одному голосу». Таке роз'яснення надало можливість кожному виборцю в одномандатному округу віддати за тих кандидатів у депутати, які балотуються, не один голос, як передбачено статтею 111 Конституції, а кілька, аж до кількості, рівної числу кандидатів, внесених до виборчого бюлетеня.

В результаті, як зазначається у постановчій частині ухвали Конституційного суду, у багатьох округах, де балотувалося кілька депутатів, кількість голосів, відданих за кандидатів у депутати, значно перевищила кількість виборців, котрі брали участь у голосуванні. Отже, введена Центрвиборчкомом методика підрахунку голосів, як вважає Конституційний суд, не лише зумовила масові порушення конституційного принципу «один виборець — один голос», а й могла перекрутити підсумки виборів і, по суті, змінила встановлену Кодексом про вибори виборчу систему.

І сталося те, що сталося. Вибори 1994 року автоматично стали нелегітимні 6 березня 1995 року.

Спікер парламенту Абіш Кекільбаєв провів з рядом депутатів прес-конференцію, де звучали найнеймовірніші звинувачення на адресу Конституційного суду, а також було заявлено, що його ухвалою поставлено поза законом близько 300 законодавчих актів, прийнятих парламентаріями.

Президент прийняв відставку уряду, який створено нелегітимним парламентом і який у перебігу подій опинився поза законом, проте призначив колишнього прем'єра Акежана Кажегельдина новим його главою.

Тим часом Президент видав ряд указів, створив комісію з працевлаштування колишніх депутатів.

Наступні вибори, вірогідно, буде проведено ближче до осені. Не зависнуть у повітрі й закони, призначення, договори, ратифіковані й затверджені колишнім парламентом. Президент має намір разом з робочою групою узаконити їх своїми указами найближчим часом.

Можна по-різному передбачати події і модель поведінки колишніх депутатів, тим паче, що, за чутками, багато хто з них ображений відмовою у праві виступити по телебаченню і в газетах. Голос президентської опозиції ми почуємо пізніше. Хоча простих людей ці події з парламентом мало хвилювали. Столиця всі ці дні жила звичним життям. Люди втомилися від потрясінь і сприймають їх як будні.

НЕ ЗАЗДРІТЬ БАГАТИМ.

Нам пишуть

Якщо повірити деяким українським газетам, то виходить, що капіталіста нічого не цікавить, окрім прибутку. Але капіталіст — це передусім людина. Не таємниця, що на Заході вони віддають доволі велику частину свого прибутку на різні благодійні цілі, зокрема для соціальної підтримки знедолених. Та й у царській Росії немало було благодійників серед багатих людей.

І прикро спостерігати, як гонорово йде модно вдягнутий молодий чоловік Хрещатиком чи сидить за кермом дорогих «вольво» або «БМВ» і всім своїм виглядом підкреслює: «Ось бачите, який я — живу ліпше за вас!» А в роки нашої молодості вважалося за честь подати подорожньому горнятко холодної води, щоби він втамував спрагу. Чи то дати повечеряти і на нічліг постелити. І як би хотілося, щоб наші багаті про це не забували, не «соромилися» робити добро, пам'ятали і про сироту, і про каліку. Бо ж мудрим сказано: «Дитячі сльози даремно не падають».

Д. ПОРУБЕНСЬКИЙ.

Київ.

ВОНИ ТАКОЖ ІНКОЛИ ПЛАЧУТЬ

«Бізнес — це ще й філософія. Але не в нас»

Віч-на-віч

Анатолій Онищук починав з роботи фельдшера на швидкій допомозі. Потім — служба в Афганістані, навчання на філософському факультеті столичного університету.

Шість років тому заробив свій стартовий капітал показом відеофільмів — відеосалони тільки входили в моду. Та й ніякої ідеологічної цензури вже практично не було. Лише діставай відеокопію того чи того фільму — і показуй.

Сьогодні Анатолій Онищук — власник і співвласник кількох солідних фірм, які не тільки поставляють на український ринок порівняно дешеві нафтопродукти і фруктові соки, а й налагодили виробництво будівельних матеріалів, перероблення сільськогосподарської продукції і навіть виробництво металу.

Що спонукало його, дипломованого філософа, взятися за бізнесову справу?

— А що я мав робити? Поїхав в одне місто, в друге — ніде на роботу не беруть, — каже Анатолій Костянтинович. — А тут ще нещастя трапилося — дружина несподівано померла. І ось я з малою дитиною на руках, без даху над головою. Та що там казати — життя змусило займатися чимось серйозним і надійним.

Та й, зрештою, бізнес — це також філософія. Надзвичайно цікава. Але, на жаль, не в нас.

— А то чому?

— Бо в нас наче спеціально все роблять для того, щоби не дати підприємливій, розумній людині нормально працювати. Я сплачую до державної казни величезні податки, а не відчуваю з боку державних структур жодної, бодай найменшої, підтримки. Навпаки, з нас, підприємливих людей, створюють образ негідників, які начебто навіть уві сні думають про те, як обдурити державу й обібрати співвітчизників.

Безперечно, і в бізнесовому світі без сучасних остапів бендерів не обходиться, але ж навіщо узагальнювати? Мені доволі часто випадає бувати в різних службових кабінетах, де треба одержати якусь візу чи дозвіл (коли ми вже без цього почнемо обходитися?), і там розмова нерідко починається з того, яка ж то невелика зарплата у державних службовців. Але ж усі високопоставлені чиновники, від настрою чи примх яких ми безпосередньо залежні, чомусь руками й ногами тримаються за свої службові кабінети і не йдуть туди, де платять більше.

Або таке. Недавно навідалися до мене працівники податкової міліції. Почали вимагати, щоби я показав їм якісь фінансові документи. Я відіслав їх до нашого юриста, бо звідки міг знати, чи не наші конкуренти замовили цю «перевірку». А юрист найперше попросив у них: «Покажіть розпорядження, що вам доручено перевірити в нашій фірмі те й те». Бо так велить закон. Візитери від нас забралися, бо такого паперу не мали.

Але невдовзі ми відчули їхнє невдоволення: почали блокувати наші рахунки в банку, затримувати без усяких пояснень наші фінансові документи. І що ви гадаєте? Тепер уже я почав шукати тих податкових шерлоків холмсів, бо фірма могла зазнати значних фінансових збитків. Довелося перепрошувати непроханих візитерів за свою «нечемність». А ви кажете — закон. Закони в нас диктує той, хто наділений владою.

Кілька років тому, на зорі нашої незалежності, ми мали, мабуть, найперспективніший у Європі закон про іноземні інвестиції. Нас запевняли, що протягом десяти років він не зазнає ніяких змін. Та перегляньте його в нинішньому варіанті — від колишніх добрих намірів наших законодавців практично нічого не залишилося. Тільки торік до нього внесено 18 змін і доповнень.

Отож ті бізнесмени, які намагаються працювати чесно, або вже розорені, або перебувають на грані краху. А мають успіх ті, хто лишається в тіні і зневажає закон. Я вже не кажу про те, що людина, яка започатковує свою приватну справу, немає жодних пільг, як це запроваджено у цивілізованому світі. Справді-то, як хтось гірко пожартував: у нас лежачих не б'ють, у нас б'ють тих, хто встає на ноги.

І ми, бізнесмени, обставлені сьогодні в Україні різними обмеженнями, правовим нігілізмом, податковим пресом, свавіллям чиновницького світу, немов сіроманці кольоровими прапорцями у засніженому лісі. І будь-якої миті може пролунати постріл. Бо постійно ходимо під дулами пістолетів добре зорганізованого рекетирського світу, який погрозами й шантажем оббирає нас, як тільки може, жиріє за гроші, зароблені нами. Але спробуй з ними не полагодити, то сьогодні вибухне-згорить твоя машина, завтра — щезне твоя дитина, а післязавтра тобі й жити не захочеться. Не те що займатися бізнесом.

— А не з'являється бажання все облишити й заглибитися, скажімо, у трактати французьких філософів?

— З'являється, і доволі часто. Я страшенно стомився від правового нігілізму і постійної невизначеності: а що то буде завтра? Який ще «сюрприз» піднесе рідна держава? Та й постійно ходити по кабінетах і доказувати очевидні речі — то не тільки втомлює, а й принижує.

Але ж у мене є сім'я, діти... І тому треба пересилювати себе і знову починати день з надії.

— То, можливо, не завадить з'їздити на тиждень-другий на Кіпр або до Італії?

— Ви не повірите, але я вже шість років не мав жодного вихідного.

Ось така філософія нашого, українського, бізнесового життя. І немає в ній поки що нічого втішного.

З бізнесменом розмовляв Володимир ЗАДНІПРОВСЬКИЙ.

Хотіли хлопці заробити

А потрапили за грати. Та ще й у чужій країні

Ситуація

Сім'я Гірників не бідує. Батько — Степан Леонтійович — очолює велике підприємство, мати — Марта Іванівна — викладає в технікумі. Єдиний син Роман, студент місцевої політехніки, щоправда, на заняття дістається громадським транспортом, але й батькову шкірянку на вечір не одягає — має власну. А оце перед новим роком задумав з'їздити на кілька днів до Угорщини. Придбати там за півціни з рук іномарку, пригнати машину до Львова і вже тут її вигідно збути. Мати відразу спробувала охолодити «підприємницький» запал сина: «Нині таке твориться довкіл — куди тобі пхатися. Та й до екзаменаційної сесії кілька днів зосталося». Але батько підтримав синові наміри: «Хіба він маленький. Та й за кордон тепер його ровесники частіше їздять, ніж у кіно з дівчатами ходять».

Поїхав Роман. Удвох зі своїм шкільним товаришем. Мав за три-п'ять днів повернутися. Але минув тиждень, на другий повернуло, а від хлопців — жодної звістки. Ніби у воду канули.

Занило-заболіло батьківське серце від тривожного передчуття. Спішно зібрався в дорогу і виїхав у напрямку Чопа — добре, що хоч знав назву того угорського містечка біля кордону, куди хлопці поїхали шукати бізнесового щастя. Звісно, нервувався — різні думки лізли в голову, не давали змоги зосередитися, тому на обледенілій гірській дорозі ледве втримав машину, яка зупинилася буквально за кілька сантиметрів від крутого схилу.

Із сином Степан Гірник зустрівся в Угорщині... у тюрмі.

Як туди потрапив Роман зі своїм напарником? З'ясувалося, що там, в Угорщині, хлопці познайомилися з групою молодих людей, які також займалися продажем автомобілів. «Та навіщо вам машину гнати аж до Львова. Дорога слизька, та й рекет може сісти «на хвіст», — почали бувальці відраджувати львівських студентів. — Хочете заробити — даємо вам роботу. Переженете машину до Ужгорода — не поскупимося. По півлимона на брата. По двісті «баксів» даємо вже», — і найстарший з них почав витягати зелені купюри з гаманця. У хлопців загорілися очі — як усе просто!

А через годину їх усіх затримала угорська поліція. Машина та виявилася краденою, і документи на неї — підроблені. З'ясувалося, що за цією злодійською групою місцеві оперативники стежать уже давно і ось тепер, як то кажуть, спіймали на гарячому. Та ще й зі спільниками.

Щоправда, хлопцям-невдахам не зразу повірили, що вони випадкові люди у цьому злодійському кублі, що їх просто обдурили. А коли повірили, то сказали: «Гаразд, ми вас не будемо судити, але на суді виступите свідками, як вас завербували до цієї брудної справи».

Здавалося б, що тут такого — треба допомогти правосуддю, але Степан Леонтійович розумів: після судового процесу він із сином до Львова не доїде — мафія таких речей не прощає. Скільки-то коштувало йому зусиль і грошей, те тільки Всевишній знає, бо довелося і адвоката наймати, і перекладачів шукати ... Хоч як крутився, а дачний будинок у селі під Львовом продав.

На початку березня привіз Степан Леонтійович сина додому. Цілим і неушкодженим. На судовому процесі Роман у ролі свідка не проходив.

Роман ВАТРИЧ.

А тим часом...

З'явиться «Біла книга підприємництва»

Радник Президента України з питань регіональної політики, голова нової політичної партії «Міжрегіональний блок реформ» Володимир Гриньов повідомив кореспондентові «Ведомостей», що, за його ініціативою, можливо, найближчими днями розпочнеться робота зі створення «Білої книги підприємництва». До неї мають увійти практично всі відомі на сьогодні факти бюрократичних зволікань, наступу на приватну ініціативу, навмисних дій щодо задушення підприємницьких структур.

На думку Володимира Гриньова, особливо важливо, щоб до такої книги увійшли факти «утисків» бізнесу з регіонів України. Радник Президента планує закінчити підготовку такого видання протягом кількох місяців, а потім розпочати видання.

«Така книга має допомогти всім прибічникам курсу президентських реформ, ринкових перетворень суспільства в боротьбі із зашкарублою бюрократією», — висловив надію Володимир Гриньов.

Володимир КАЦМАН.
(«Киевские ведомости»).

Від редакції:

Наш кореспондент спробував зв'язатися телефоном з паном Гриньовим. Та оскільки Володимир Борисович перебував у відрядженні, відповів його головний консультант Борис Дученчук.

— Так, роботу над «Білою книгою підприємництва» вже розпочато, — сказав Борис Степанович. — Група з трьох чоловік розробляє концепцію майбутнього видання, його тематичні напрями. А інтенсивну роботу над формуванням рукопису укладачі «Білої книги...» мають намір розпочати у травні.

Ведучий рубрики «Natura» Володимир Краснодемський. Тел. 441-86-44.

Ім'я Віктора Веретенникова добре відоме нашим постійним читачам. Народний депутат України минулого скликання, керівник підприємства у Дніпропетровську й президент Української корпорації «Дитяче харчування», Віктор Веретенников водночас — автор кількох романів, глави з яких друкувалися у нашій газеті. Цього року у видавництві «Український письменник» у Києві побачив світ новий роман «Потерянний рай». Сюжет — вельми цікавий. Поїзд часу дозволяє авторові влаштовувати зустрічі Христа, Леніна й нашого сучасника. Перед вами — уривки з роману. Але краще його прочитати цілком.

Віктор ВЕРЕТЕННИКОВ

«ПОТЕРЯННЫЙ РАЙ»

(Уривки з роману)

Артем лежал в снегу. Вокруг него были рассыпаны алые ягоды свежей крови. Он катался по ним, мял их тяжелой медвежьей шкурой, крошил поврежденной левой рукой. Артем бредил в жару, искал встречи с Богом. Видимо, пришло время...

Но кто все-таки был ему Богом?..

Его предки, пращуры верили в Христа. Сапега верил в Ленина. Он был уверен, что Ленин сильнее Христа. Артем родился уже в то время, когда не Христос, а именно Ленин стал для каждого коммуниста единственным Богом. Иные испуганно крестились и называли его Антихристом. Вот оно! Две противоположности — Христос и Антихрист. В ком же из них истина? В ком? Как узнать? И что такое истина?

Оказавшись на грани жизни и смерти, Артем впервые вдруг почувствовал, что у него есть душа.

Раненая рука причиняла Артему нестерпимую боль. И в то же время, когда он думал о вплотную приблизившейся к нему смерти, — страха перед смертью не чувствовал, и оттого боль как бы отступала, утихала.

Он закрывал глаза — и видел маму...

Мама явилась Артему босая, в легком, как, бы полевом, платье, из васильков и ромашек, в такой же легкой, голубого, небесного цвета, косынке. Она осторожно взяла Артема за израненную руку, погладила ее, едва касаясь, пальцами и поцеловала. И совсем как в детстве, когда мама целовала царапины и они переставали болеть, так и сейчас боль из руки Артема ушла, будто мать исцелила ее своими теплыми губами.

— А теперь — пойдем, сынок, — повела она его за собой. — Все, что я обещала, — исполню.

Вела его мать долго.

Впереди вновь вспыхнул свет. Он был какой-то неземной, не резал глаза, лился мягко, как бы тек навстречу Артему. Постепенно стала вырисовываться широкая дорога, по которой и струился этот свет. И Артем вдруг заметил, что они с матерью идут также по дороге, только узкой — по тропинке, и она где-то впереди вскоре сольется с главной.

— Не спеши, сын! Нельзя торопиться на дороге, которая ведет к Богу.

— Я столько лет ждал этой встречи! — загорячился Артем. — Неужели эта дорога ведет к Богу? Значит, у меня будет с Ним встреча!

И тут же засомневался:

— Но ведь я разрушил Храм Его. Это Он тогда стоял в Храме и даже взял меня за руку, чтобы остановить. Но когда я обернулся — Он заглянул в мои глаза и понял, что меня бесполезно было останавливать. Я тогда верил не в него, а в другого Бога.

Артем остановился, всхлипнул, снедаемый сомнениями:

— Так кто же из них настоящий Бог, мама? Спаситель или Ленин?

Мать ничего ему не ответила, молча повела своего сына вперед. Их тропинка все ближе и ближе сходилась с широкой Божьей дорогой.

Вдруг на пути, словно из-под земли, вырос человек. Невысокого роста, крепко сбитый, с острой рыжей бородкой и очень-очень знакомый Сапеге.

Ленин! Конечно же, это был Ленин! Но он пока не видел Сапегу.

Как и на всяком перекрестке дорог, здесь стоял шум и грохот, сразу оглушивший Артема. Как же ему тут тяжко приходится, с обидой за Вождя подумал Сапега, слушать весь этот дьявольский грохот. А ведь совершенно рядом тихая Божья дорога. Но, видимо, Ленину было не привыкать к шуму. Его жизнь — постоянная борьба. Какую силищу надо иметь, каким быть сверхчеловеком, чтобы вступить в схватку одновременно с царем и с мировым капитализмом! Теперь же дошла очередь и до Церкви Христовой. Одолеть ее надо, изгнать из сознания миллионов людей призрачного Бога.

Ленину все это оказалось по плечу. Напористость его и революционный динамизм были до того всесметающими, что люди уверовали в нового земного Бога, в насильственное приближение и приземление Царства Небесного к порогу каждого дома. Но не получилось, как знает всякий. Кроме Ленина...

И все же Сапега до сих пор еще верил: прожили Ленин хотя бы на десяток лет больше — и в стране, и в мире сложилось бы все иначе.

И вдруг Артем услышал звон колоколов. Звон этот, казалось, доносится со всех сторон, вроде это колокола бьют набат с каждой горы. А может, вокруг него вовсе и не горы, подумал Артем, может, это гремят колокола с уничтоженных людьми Соборов?

Эта мысль так поразила Сапегу, так разволновала, что он стал искать глазами маму, чтобы рассказать ей обо всем. Покаяться за снесенный им Храм Спасителя.

Но мамы рядом не оказалось. Артема держала за руку Мать Природа.

— Мама доверила тебя мне, — сказала просто, обыденно. — Пойдем.

Она повела его по световому кресту к Храму Спасителя, тому самому, который он, Сапега, разрушил в Приднепровске. Ленин шел следом за ними, но Артем словно забыл о нем в это время.

Неизведанное ранее благодатное чувство охватило Сапегу. Слава Богу, Храм цел и невредим и звон колоколов доносится от него, проникая в самое сердце Артема.

У врат Храма Сапега увидел Спасителя, шагнул к нему навстречу, потом оглянулся на Ленина — остановился в нерешительности: никто не должен изменять своему Богу.

Артем обратился к Большой Матери:

— Моя душа разрывается на две части, и это самое ужасное чувство, когда-либо испытанное мною. Кто же из них Бог истинный? Верни нас в одинаковые земные условия, когда Иисус еще не стал Христом, а был лишь плотником из Назарета. Позволь мне самому во всем разобраться.

Ленин наконец увидел подошедшего Сапегу и быстро пошел, даже не пошел, а скорее побежал навстречу ему, крепко тряхнул его здоровую руку.

— Рад, о-очень рад, дорогой товарищ, что вы меня вновь навестили, — возбужденно и оттого усиленно картавя, заговорил он.

— Рассказывайте, рассказывайте же, — торопил он Сапегу. — Что там в глубинке? Удалось ли посадить ростки коммунизма? Уцелели ли они? Должны, должны уцелеть, расти, укрепляться — ведь это коммунизм! И уже двадцать первый год!

— Социализм станет мировой реальностью, — осторожно сказал Сапега о самом главном для Ленина. — Я думаю треть света наверняка пойдет за нами.

Сапега сказал правду, но правду будущую и очень зыбкую.

— О-очень хорошо! — воскликнул довольный Ленин. — Иначе и быть не может. Вы, дорогой товарищ, мыслите абсолютно верно. — Он крутнулся, Сапеге показалось, на одной ноге, — и вдруг увидел Иисуса.

И хотя Иисус на первый взгляд ничем божественным не отличался: одет просто, босоногий, ни дать ни взять мастеровой крестьянин, на веревочном пояске которого висел деревянный знак —

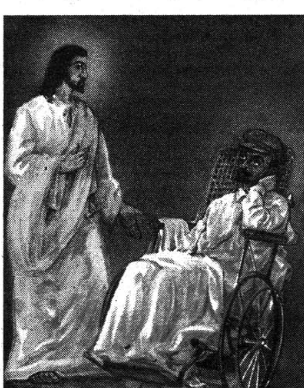

символ его профессии плотника, — все же Ленин сразу узнал его.

Реакция Ленина была непредсказуемой для Сапеги.

— А, наш идеологический противник! — вскричал незлобно, даже весело Ленин. — О-очень, о-очень буду рад с вами сразиться.

Иисус кивнул головой в знак приветствия. От него исходил духмяный аромат пихты и кедра, запах древесной смолы — это был запах Матери Природы.

— Мир вам, — ответил Иисус.

А Ленин уже повернулся к Сапеге.

— Это будет з-замечательная партия! — Ленин, казалось, играл — нарочно усиливал свою картавость. — Вы, дорогой товарищ, не п-по-жалеете.

Он сорвал фуражку со своей лобастой большой головы, добавил:

— Ведь мы с ним оба боролись за одну и ту же идею. Только практические механизмы ее материализации у нас оказались разные. Что ж, рассуди нас, Свидетель...

Ленин крепко провел рукой по лысой голове, рывком откинув ее назад.

Из-под высокой лбины на Христа в упор смотрели два одержимых глаза. Обостренно смотрели, твердо — так смотрит победитель на поверженного.

— Твоя главная заповедь: «люби врага своего», — сразу ринулся в бой Ленин, — что ж она тебя защитила от распятия? И ты, распятый, просил Отца своего, чтобы он сию чашу пронес мимо тебя. Но он не пронес. Эта заповедь, Христос, твое заблуждение. И второй после тебя человек в христианской церкви — апостол Павел понял твое заблуждение и твердил людям совсем иное трактование твоей заповеди: если враг твой голоден — накорми его, если жаждет — напои, ибо, делая сие, ты собираешь угли на его голову. Вон как обернул твою заповедь! А все потому, что Павел — практик, ему приходилось обустраивать церковь по твоим идеям.

Ленин сунул пальцы рук за вырез жилета — откатился от Христа назад, сказал обиженно:

— Я строю земной рай только по Марксу, советуюсь с ним, сверяю идеи. Но я, как и Павел, практик, я не могу разводить слюнтяйство с врагами, — и ухмыльнулся в запале. — Не «люби врага своего», а действуй! Враг должен чувствовать твою силу. Мы, большевики, еще дальше Павла пошли. Око за око, зуб — за зуб! Павел духовно уничтожал врагов, а мы — физически, ибо первична материя, а не дух.

На щеках Ленина полыхает румянец, в глазах фанатичная убежденность в своей правоте. Сапеге показалось, что Христос не ожидал такого натиска — растерялся, сделал шаг в сторону, разглядывая столь дерзновенного перед собой человека.

Да, перед Сапегой стоял теперь совершенно иной Ленин, чем тот, которого он встретил когда-то впервые. Перед ним стоял сейчас Ленин-победитель, Ленин, сломавший вековые традиции своих предков, Ленин, сумевший перекроить историю. Таким человеком нельзя было не восхищаться.

«Но откуда в нем такой огромный потенциал ненависти?» — тревожно задумался Сапега.

И ответил Иисус Ленину:

— Какая польза человеку, если он приобретет весь мир, а душе своей навредит?..

— Я прошел, как и ты, Иисус, путь в гонениях и ссылках. Скажи мне, разве я не строил свое царство, опираясь на твои заповеди? Так почему же мы оказались с тобой по разные стороны баррикад? Сколько крови на них пролито! А ведь в главной идее о всеобщем равенстве людей и распределении богатств — всем поровну — мы с тобой единомышленники, — с жаром закончил Ленин.

Иисус наклонил голову, и Сапега увидел ровный пробор в его мягко льющихся на плечи прямых волосах. Он ответил:

— Ты сказал — мы единомышленники. Но никто не ставит новую заплату на старую одежду, ибо старое порвется раньше и испортит новое.

Против ярко горящего пурпуром, оживленного, боевого Ленина Иисус казался Сапеге бледным, кротким и милосердным. Глаза у него были голубые-голубые, как у Большой Матери, лик — светлый, золотисто-матовый, выражение лица — мягкое. И отвечал он Ленину мягко, но страстно и убедительно.

Но Ленин как бы не слышал его и продолжал говорить свое:

— Кто-кого? Вот главный вопрос революции.

Глаза Иисуса потемнели, сделались чернее грозовой тучи.

— Рай, замешанный на крови людей, низвергает в ад, — печально заметил он.

Ленин круто развернулся к нему, сказал с присущей ему непримиримостью:

— Вашей церкви Христовой сколько лет? — спрашивал он и сам же отвечал на вопросы: — Почти два тысячелетия, не так ли? И что же? Царство Небесное к людям за этот срок ни на йоту не приблизилось.

Ленин же продолжал развивать свою мысль.

— Может быть, и нам, большевикам, столько же прикажете ждать? Ха-ха-ха! Нет уж, дудки, мы сами возьмем быка за рога! — входил он в ораторский раж. — К коммунизму мы бы раньше приблизились, если бы не болваны и мерзавцы, меня окружавшие.

И тут Ленин, видимо, подошел к главному итогу затеянной им дискуссии с Иисусом. Голос его зазвенел, и оттого еще явственнее стали резать слух картавины в его речи.

— И все же мы его создали! — вскричал Ленин, — Новое государство! И оно будет жить вечно, ибо массы пошли за нами, и многие верующие не остались с тобой, Иисус. Пока ты боролся за душу каждого — мы овладели душой масс.

И ответил Иисус Ленину:

— Не будучи слепыми — не возымели вы глаза, не будучи глухими — не возымели вы уши, не будучи в нетях — не увидели бурю и радугу перед вами. Истинно говорю, твои пастыри пасут сами себя, а не овец Божьих. Ты сказал — массы пошли за вами, но не за Богом. Ибо у масс нет души. Богу же принадлежит душа каждого мирянина.

— Бог мешает нам удерживать власть, — убежденно сказал Ленин, — вот мы и его решили свергнуть. Два медведя в одной берлоге не уживаются.

— Именно Бог пытался удержать человека, как тварь покорную, живущую инстинктами, а не разумом. Ибо приобретший разум — сам становится Богом, не так ли? — спросил он Иисуса, заглядывая ему в глаза снизу вверх с победоносным видом.

Артему даже показалось, что Ленин сейчас, как на боксерском ринге, подскочит к Иисусу и боднет его тяжелой лысой головой. Сапега вздрогнул от такого невероятного предположения.

А Ленин наступал, наступал.

— Разве не сказано в Писании Ветхозаветном устами змия Адаму и Еве: «В день, когда вы вкусите плоды познания, откроются глаза ваши, и вы будете как Боги». Вот чего Бог боится. С тех пор и ведет Бог Небесный борьбу против богов человеческих.

— Алчущий благ земных становится слепым, — развеял смятение Сапеги спокойный голос Иисуса, — ибо нетленны только сокровища духа. Кто возвысит себя, тот смирен будет, а кто смирит себя,тот вознесен будет.

И тут Сапега уловил то главное, что отличало Христа и Ленина.

— О каком смирении ты говоришь? — вскричал Ленин. — Когда тебя бьют по правой щеке — подставлять левую? Ха-ха-ха. Это же детский лепет! Да, мы большевики, убивали: на террор белый отвечали террором красным. Но мы убивали своих политических противников — в этом был залог успеха революции. Действовали исключительно террором и добились успеха. Власть не терпит промедления, и поэтому мы расстреливали колеблющихся, как и классового врага.

А Иисус спросил Ленина:

— Чем же тогда провинились перед вашей революцией дети добровольно отрекшегося от престола царя?

Ленина не смутил этот вопрос. Он подскочил к Иисусу и, глядя Ему в глаза, зло, с жаром ответил:

— Разве не Отцом Твоим Небесным сказано: да усладит себя человек отмщением за брата, да омоет ноги свои кровью злодеев.

Ленин отступил от Иисуса, и в глазах его Сапега увидел усладу отмщения.

— А моего брата по указу царя повесили.

— Но дети...

Ленин упредил вопрос Иисуса.

— Наша революция в то время сама еще была ребенком. Из двух зол... Убивая одно дитя — мы защищали другое.

Иисус посмотрел пристально и печально на Ленина, и тот смутился под его взглядом.

— Совершив убиение невинных детских душ, — грозно и медленно расставлял слова Иисус, — вы повторили грехопадение Ирода Великого, ибо служили не Богу, а Дьяволу. Ты сказал сам об этом, ибо завладевший миром — сеет зло и беззаконие.

После этих слов Иисуса Сапега вновь услышал звон колоколов.

Огромным усилием воли Артем заставил себя оглянуться вокруг — никого рядом с ним не было. Только смотрела на него с Небес Большая Медведица. Вполне осмысленно смотрела — глазами Большой Матери.

— Тебя, Иисус, по твоим же заповедям — на зло отвечать добром — и распяла толпа, — злобно-весело говорил Ленин . — И массы, которые ты хотел защитить, поделить между ними поровну все богатство — кричали в экстазе: «Распни его, распни!» Разве тебе этого мало?

Ленин выдержал паузу, наслаждаясь произведенным эффектом.

— А ты за них смерть принял. Кому ты и что доказал?

И если ты снова явишься на землю — то массы тебя снова распнут, ибо ты еще не знаешь силы масс. Люди почитают только Бога на Небесах, на земле же уважают лишь силу. Власть и силу! — подчеркнул свое кредо Ленин.

Иисус остановил страстную речь Ленина взмахом руки, сказал твердо:

— Истинно говорю. Я есмь путь, жизнь и воскресенье.

Но Ленин уже сам примерял себя на место Бога. Он дерзко вскинул на Иисуса взгляд — глаза жесткие, непримиримые, ткнул себя кулаком в грудь.

— Я — есть эта сила! Я — власть! У тебя же ее нет на земле. Я могу распорядиться — и тебя арестуют. И солдаты выполнят мою волю, ибо я ломаю сейчас историю.

И ответил Иисус Ленину словами своей Золотой Заповеди:

— Истинно, истинно говорю, что отдаешь — то и приходит тебе обратно. Как хотите, чтобы с вами поступали люди, так поступайте и вы с ними.

До уваги майбутніх вступників у національний університет України

Київський університет імені Тараса Шевченка

У вересні 1995 року в системі довузівської підготовки університету створюється заочне відділення. Приймають усіх бажаючих, незалежно від місця проживання.

Для отримання повної інформації про умови навчання надішліть поштою заяву про вступ та порожній конверт із вашою адресою. У заяві вкажіть факультет, до вступу на який ви бажаєте підготуватись.

Адреса: 252033, Київ-33, вул. Володимирська, 64, Київський університет, підготовче відділення.

Тел. (044) 266-24-68; 221-32-63.

На допомогу тим, хто вступає до університету у 1995 році, організується цикл настановчих лекцій з усіх предметів, які буде проведено перед вступними екзаменами у період з 27 червня по 15 липня 1995 року.

Прийом заяв з 15 червня 1995 року за адресою: проспект акад. Глушкова, 6, кімн. 605, підготовче відділення. Тел. 266-53-73.

Вказані форми занять — платні.

Інформація про випуск інвестиційних сертифікатів

інвестиційної компанії «АВТОЗАЗИНВЕСТ»

1. Основні відомості про емітента

Закрите акціонерне товариство «Інвестиційна компанія «АВТОЗАЗИНВЕСТ» (надалі Товариство). Скорочено: АТ «АВТОЗАЗИНВЕСТ». Свідоцтво про державну реєстрацію № 22117334 від 7.10.1994 р. Статутний фонд — 3.000.000.000 (три мільярди) карбованців. Банківські реквізити: р/р № 1467078 в АБ «АВТОЗАЗБАНК», м. Запоріжжя, МФО 313407. Дозвіл на здійснення діяльності щодо випуску та обігу цінних паперів — № 465 від 3.11.1994 р.

Типи взаємних фондів: Відкритий взаємний фонд і закритий взаємний фонд; місце розміщення фондів: Україна, 330063, м. Запоріжжя, вул. Леженко, 2. Цілями діяльності фондів є: забезпечення довгострокового збільшення ринкової вартості активів, забезпечення прибутковості вкладень, зниження ризику учасників фондів шляхом диверсифікації інвестицій. Предметом інвестиційної діяльності є спільне інвестування.

2. Зміст інвестиційних декларацій взаємних фондів

Найменування:

2.1. Відкритий взаємний фонд Закритого акціонерного товариства «Інвестиційна компанія «АВТОЗАЗИНВЕСТ» (надалі — Відкритий фонд).

Основні напрями інвестиційної діяльності: інвестування в комплексні програми розвитку окремих галузей (насамперед — автомобільної промисловості), регіонів, підприємства торгівлі, харчової та переробної промисловості, житлове будівництво; інвестування в цінні папери, земельні ділянки, нерухомість.

Инвестиційні сертифікати (надалі — ІС) продають шляхом відкритого продажу за грошові кошти і не підлягають вільному перепродажу.

Відомості про випуск ІС: сума емісії ІС: 7.500.000.000 (сім мільярдів п'ятсот мільйонів) крб; кількість ІС: 75000 шт.

ІС викуповуються Відкритим фондом не пізніше, як за 30 днів з моменту пред'явлення ІС для викупу.

Виплату дивідендів проводять 2 рази на рік, не пізніше, як через 2 місяці після закінчення звітного періоду.

2.2. Закритий взаємний фонд Закритого акціонерного товариства «Інвестиційна компанія «АВТОЗАЗИНВЕСТ» (надалі — Закритий фонд).

Строк діяльності Закритого фонду — 5 років.

Основні напрями інвестиційної діяльності: інвестування в комплексні програми розвитку окремих галузей (передусім — автомобільної промисловості), регіонів, підприємства торгівлі, сфери обслуговування; придбання в процесі приватизації нерухомого майна, часток і паїв, що належать державі в майні господарських товариств, які випускають конкурентоспроможну високорентабельну продукцію; інвестування в проекти, пов'язані з розвитком інфраструктури фондового ринку України.

ІС продають шляхом відкритого продажу за грошові кошти і приватизаційні папери і підлягають вільному перепродажу.

Відомості про випуск ІС: сума емісії ІС: 15.000.000.000 (п'ятнадцять мільярдів) крб.; кількість ІС: 150000 штук;

ІС можуть викуповуватися Закритим фондом не раніше закінчення строку використання приватизаційних паперів — 31.12.1996 року.

Закритий фонд здійснює розрахунки щодо ІС після закінчення строку діяльності Закритого фонду.

Виплату дивідендів провадять раз на рік, не пізніше, як через 3 місяці після закінчення звітного періоду.

2.3. Обмеження інвестиційної діяльності встановлені відповідно до п.17 Положення «Про інвестиційні фонди та інвестиційні компанії», затвердженого Указом Президента України від 19.02.1994 р. № 55/94.

Формування витрат та виплата винагород, комісійних, пов'язаних з діяльністю Фондів, здійснюється відповідно до чинного законодавства і нормативних актів.

Дивіденди виплачують готівкою, за місцерозміщенням Фондів або за заявою власника ІС поштовим переказом чи перерахуванням на його особовий рахунок в ощадбанку.

3. Дані про емісію ІС

Загальна сума емісії ІС: 22.500.000.000 (двадцять два мільярди п'ятсот мільйонів) крб. Загальна кількість ІС: 225000 штук. Номінальна вартість одного ІС: 100000 крб. Всі ІС іменні.

День початку продажу: для Відкритого Фонду — 1.03.1995 р., для Закритого Фонду — 20.03.1995 р.

Запланований курс одного ІС на початок продажу: за номінальною вартістю.

Максимальна кількість ІС, дозволених для придбання одним інвестором, 15000 штук.

Обмеження на придбання ІС для окремих категорій юридичних осіб: не передбачено, за винятком обмежень, встановлених законодавством.

4. Перелік і результати попередніх емісій цінних паперів

Товариство здійснило емісію акцій на загальну суму 3.000. 000. 000 крб. (на розмір статутного фонду). Було випущено 30000 штук простих іменних акцій номінальною вартістю 100.000 крб. кожна. Вартість всіх акцій сплачено засновниками за номінальною вартістю цілком.

5. Відомості про засновників Товариства

Закрите акціонерне товариство «ХІМКОМПЛЕКС»: Україна, 330091, м.Запоріжжя, вул.Нижньо-Дніпровська, 4-Г, к.6; частка в статутному фонді — 50 відсотків.

Акціонерне товариство закритого типу «Тандем»: Україна, 330600, м.Запоріжжя, пр.Леніна, 11; частка в статутному фонді — 50 відсотків.

6. Органи управління Товариства

Найвищим органом управління Товариства є загальні збори акціонерів.

Керівництво поточною діяльністю Товариства здійснює правління: Клопшинський Олександр Володимирович — президент.

Паспортні дані: IV-ТП № 691386, виданий РВВС Олевського РВК Житомирської обл., 5.06.1980 р. Стаж — 14 років.

Яценко Юрій В'ячеславович — віце-президент — директор Київської філії Товариства.

Паспортні дані: I-МА № 598616, виданий Ленінградським РВВС м.Києва, 26.03.1976 р.

Стаж: 30 років.

Члени правління не мають часток у статутному фонді Товариства.

7. Відомості про депозитарій Товариства

Акціонерний банк «АВТОЗАЗБАНК»: Україна, 330063, м.Запоріжжя, пр.Леніна,8; номер державної реєстрації —42, дата 25.02.1994 р. Банківські реквізити: к/р № 700161604, МФО 313407.

8. Права власників ІС

Власники ІС мають право: на частину прибутку фонді. у вигляді дивідендів; на отримання інформації щодо фінансово-господарської діяльності фондів; в разі ліквідації фондів отримати частину вартості його майна, пропорційну до загальної номінальної вартості належних їм ІС фондів.

9. Відомості про аудитора

Повне товариство «ФІРМА АУДИТ total Груздових»: Україна, 330104, м.Запоріжжя, вул.Чумаченко,20, к.63; номер і дата видачі ліцензії на аудиторську діяльність — АБ № 000092, видана 31.03.1994 р.

Інформація про випуск акцій

акціонерного товариства відкритого типу «Народна автомобільна компанія»

АТ — «Народна автомобільна компанія» — засноване на загальних зборах засновників 1 жовтня 1994 р. як акціонерне товариство відкритого типу з оголошеним статутним фондом 30 000 000 000 (тридцять мільярдів) карбованців з назвою «Акціонерне товариство відкритого типу «Народна автомобільна компанія», скорочена назва АТ «Народна автомобільна компанія» (надалі — Товариство).

Органами управління Товариства є загальні збори акціонерів, спостережна рада Товариства, правління Товариства.

Товариство здійснює свою діяльність за такими напрямами:

будівництво цехів зі складання автомобілів та їх комплектуючих;

перевезення вантажів в Україні та за рубежем;

будівництво пунктів обслуговування та надання послуг юридичним та фізичним особам;

надання митних послуг;

торгівля автомобілями українських та іноземних виробників.

Статутний фонд формується тільки за рахунок власних коштів акціонерів.

Склад майна, що вноситься засновниками в натуральній формі: транспортні засоби загальною вартістю 2 мільярди карбованців.

Рішення здійснити випуск цінних паперів Товариства було прийняте засновниками 1 жовтня 1994 р., протокол № 1. Фінансові ресурси, залучені в результаті емісії акцій, будуть використані на розвиток автомобільної промисловості та транспортного забезпечення в Україні.

Випуск акцій Товариства складається з 300 000 (трьохсот тисяч) простих іменних акцій номінальною вартістю 100 000 (сто тисяч) карбованців на загальну суму30 000 000 000 (тридцять мільярдів) крб.

З них засновникам Товариства належить 75 000 (сімдесят п'ять тисяч) акцій на загальну суму 7 500 000 000 (сім мільярдів п'ятсот мільйонів) крб.

Початок передплати — 15 січня 1995 року.

Закінчення передплати — 15 липня 1995 року.

Місце передплати — Київ, 253147, Русанівська набережна, 16, тел. 555-20-31, факс 555-68-62 та в усіх представництвах фінансової компанії «Вітчизна Ф.К.» на території України.

Кількість серій — одна — «А».

Порядкові номери — 000001 — 300 000.

Акції будуть розповсюджуватись без будь-яких обмежень, незалежно від юридичного статусу чи місцезнаходження можливих покупців. На всю суму придбаних акцій, при умові їх повної оплати, покупцеві видається сертифікат, що засвідчує володіння акціями.

Фізичні особи сплачують повну вартість акцій за поточним курсом на момент придбання.

Для придбання акцій юридичним особам заборонено використовувати бюджетні ресурси, а також ресурси, одержані в кредит або під заставу.

Оплата акцій в негрошовій формі (оренда, майно, інтелектуальна власність) допускається тільки за рішенням правління та відповідно до статуту. В цьому разі порядок оплати акцій обумовлюється в угоді- заявці.

У разі, якщо передплата на акції перевищує розмір статутного фонду, правління Товариства може відхилити зайву передплату. Якщо правління не відхилило зайву передплату, рішення про прийняття чи відмову зайвої передплати приймають загальні збори акціонерів.

У разі, якщо передплата не досягла встановленого обсягу, Товариство повертає особам, котрі передплатили акції, внесені ними суми у строк, встановлений законодавством України.

Облік передплати ведеться у електронному депозитарії Товариства.

Виплата дивідендів за акціями проводиться один або два рази на рік за рішенням загальних зборів акціонерів не пізніше, як через 3 місяці після зборів акціонерів, виходячи з результатів діяльності Товариства, за місцем передплати.

Розмір дивідендів за акціями визначається правлінням і затверджується загальними зборами акціонерів.

Товариство розповсюджує акції через **фінансову компанію «Вітчизна Ф.К.»**, що має свої представництва в усіх регіонах України.

Фактори ризику в діяльності Товариства: непослідовність урядових рішень і заходів щодо економічної реформи в Україні; зміна загальної економічної ситуації в умовах політичної та економічної кризи; негативні істотні зміни в законодавстві України.

Одесское предприятие «Сельский вариант мини-молоко»

выпускает высокорентабельное оборудование по переработке молока на творог, брынзу, сметану, масло сливочное производительностью:

- ❑ 1500 — 2000 л молока в сутки (цена 1 миллиард карбованцев);
- ❑ 3000 л молока в сутки (цена 1,5 миллиарда карбованцев);
- ❑ 5000 л молока в сутки (цена 2,2 миллиарда карбованцев).

Наши реквизиты:

ЧП «Мини-молоко», 270044, г. Одесса, Французский бульвар, 33-А, гостиница «Экран», ком. 604. Р/с 1468362 в отд. Укрэксимбанка в г. Одессе, МФО 328618. Код 21004195. Факс (0482) 22-00-73, тел. (0482) 28-67-44.

Предприятие «Днепрторгкомцентр» реализует со склада в Днепропетровске

АВТОШИНЫ

для грузового, легкового и с/х транспорта. Тел./факс (0562) 78-46-93.

Организация реализует со склада в Днепропетровске:

двигатели Д-243;
моторокомплекты СМД-22;
СМД-18Н;
ГАЗ-53;
поршень Д-240;
комплект колец ГАЗ-53.

Наши телефоны:
(0562) 23-01-44, 23-78-81.

Арбитражным судом Донецкой области (340105, Донецк, бул. Пушкина, 34) возбуждено дело № 23/5-22 о банкротстве МКП «Поиск».

Адрес: 343400, Артемовск, Донецкая область, ул. Артема,44.

Р/с 700974 в Артемовском отделении Укрсоцбанка Украины, МФО 334033.

Арбитражным судом Донецкой области (340105, Донецк, бул. Пушкина, 34) возбуждено дело № 211/5-23 о банкротстве общества с ограниченной ответственностью «Сервис-Лтд».

Адрес: 343400, Донецкая область, Артемовск, пер. Красносельский, 26.

Р/с 467225 в Артемовском отделении Агропромбанка Украины, МФО 334538.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ, «Голос України»

Друге побачення в Загребі

***СЬОГОДНІ** національна збірна України з футболу в столиці Хорватії проведе черговий матч відбіркового турніру чемпіонату Європи з місцевою командою — лідером четвертої групи.*

	В	Н	П	М	О
Хорватія	3	0	0	6-1	9
Литва	2	0	1	4-3	6
Італія	1	1	1	4-3	4
Україна	1	1	1	3-2	4
Словенія	0	2	1	2-3	2
Естонія	0	0	3	0-7	0

ХІБА МОЖНА було передбачити позаторік, коли українська збірна, пробиваючись на міжнародну арену через товариські поєдинки, гостювала в Загребі, що доля зведе наші команди в офіційному двобої?

До речі, тоді вирішувалося питання, чи виступати хорватським клубам в євротурнірах. Воно виникло не випадково, бо в самій Хорватії заліковували воєнні рани, а в сусідній Боснії йшли запеклі бої. Сталося так, що і від української футбольної делегації тоді багато що залежало. Після товариських матчів збірної України в Загребі проти національної команди і в Спліті проти місцевого «Гайдука» Олег Базилевич, тодішній головний тренер, і Анатолій Біденко, нинішній перший віце-президент ФФУ, в офіційній розмові з членами спеціальної комісії УЕФА, які прибули до Хорватії, висловили думку, що футбол, і особливо міжнародний, цій країні потрібен, мов повітря.

Повторюю, і українці доклали зусиль до того, щоб повернути хорватський футбол на європейську арену. Бо й самі перебували в приблизно такому ж становищі після розлучення з імперськими структурами.

Господарі всюди були — сама гостинність, але, звісно, не на футбольному полі. У Загребі та Спліті наші поступилися відповідно 1:3 та 0:2. У першому поєдинку єдиний гол у збірній України одразу після перерви забив Андрій Гусин. А через кілька днів у Спліті гравці «Гайдука» зламали юному львівському форвардові ногу. І повертався додому бідний Андрій на милицях.

Згадую тепер той матч проти збірної Хорватії, який спостерігали разом із нинішнім редактором нової київської газети «Команда» Валерієм Мирським.Гра залишила подвійне враження. Хоча наші й поступилися, але багато часу володіли ініціативою, гостро атакували. Господарям, якщо бути відвертими, пощастило. Адже вкрай невдало зіграв воротар гостей. До речі, на післяматчевій прес-конференції і фахівці, і місцеві журналісти критикували своїх. Водночас віддали належне українським футболістам.

А що ж нам з Валерієм Ісайовичем сподобалося у грі суперника? Насамперед чудова функціональна підготовка, вміння діяти на високих швидкостях протягом усього ігрового часу, чудова техніка. І це не дивно, бо в складі хорватської команди зібралися самі «вершки» — гравці, які представляли найелітніші клуби Європи. Мабуть, імена Бокшича, Бобана, Шукера про щось та говорять. Не було лише Просинечки. Але він зараз у збірній Хорватії.

Слід сказати ще про одну рису хорватських спортсменів, яка викликає велику повагу: винятковий патріотизм. Я запитав Алана Бокшича, тодішнього форварда французького «Олімпіка» (нині він грає в римському «Лаціо»): «У спекотний липень, у розпал відпусток, ви злетілися з різних куточків додому на якийсь там товариський матч. Чи така вже потреба була в цьому?»

У відповідь:

— А ми заради Батьківщини і з Марсу прилетіли б. І не тільки на футбол...

Гадаю, коментарі тут зайві. Звичайно, дуже хотілося б стати свідками прояву високого патріотизму і з боку наших футболістів.

Від тих днів минуло чимало часу. Ми пережили невдалий старт нашої збірної у відбірковому циклі чемпіонату Європи. Вже трошки забулася гіркота поразки в першому матчі від литовців на полі Республіканського стадіону в Києві. Подав у відставку і поїхав на запрошення свого друга і колеги Валерія Лобановського тренувати олімпійську збірну Кувейту Олег Базилевич. А в збірній України з того складу, який виходив на перше побачення з хорватами у Загребі, лишилося тільки троє: Сергій Коновалов, Євген Похлєбаєв та Сергій Ковалець. Цікаво, що й у їхньому житті за цей час сталися суттєві зміни. Вони обмінялися клубами. Перші двоє перебралися з «Дніпра» до київського «Динамо», а Ковалець, навпаки, віднедавна став дніпропетровцем.

Збірну України очолив Анатолій Коньков, який зібрав, безперечно, найкращі на сьогодні наші футбольні сили. Що ж, побажаємо їм успіху в другому загребському побаченні. А ви, шановні прихильники футболу, неодмінно увімкніть телевізори о 21.10, коли по першому каналу УТ почнеться трансляція матчу Хорватія-Україна.

На знімку: півзахисник дніпропетровського «Дніпра» Сергій Ковалець, який має шанс сьогодні взяти участь у другій зустрічі в Загребі хорватської та української національних команд.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Микола ГОРВАТ, «Голос України»

Догравали на ентузіазмі

Ці слова належать старшому тренерові мукачівських «Карпат» Гаврилу Качуру. До двох останніх матчів футболісти з міста над Латорицею були єдиними в лізі, хто вдома не програвав жодної зустрічі. Але фінансові негаразди (3 місяці поспіль спортсменам не виплачували зарплату, преміальні), зрештою, призвели до психологічного зриву, і в останніх двох поєдинках у рідних стінах «Карпати» поступилися гостям з Алчевська та Макіївки. Коло завершили на 15 місці.

Звичайно, результат не задовольняє наставників команди. Але за нинішньої матеріальної невизначеності на краще, вважають Г.Качур та його помічник В.Ряшко, годі розраховувати. Всім необхідним, окрім зарплати та преміальних, колектив забезпечує МП «Барон», генеральний директор якого П.Беца обраний президентом клубу. Тут проблем немає. А про оклади для футболістів та їхніх сімей мала подбати міська влада. Звідси й починаються всі негаразди. Не маючи твердих гарантів, після першого кола ряд ключових гравців у пошуках стабільного заробітку команду залишив. Це насамперед Мирослав Решко, що подався до Угорщини, Володимир Русин та Антон Лендел, котрих запросили в Находку. Повернувся у Хмельницький Віталій Первак. Невідомо куди зник основний голкіпер Віктор Четін.

Замість останнього керівництво «Карпат» запросило з Кривого Рогу Олега Самсоненка. Щоправда, через травми він майже півтора року не виступав. Усе ж мукачівці надіються на його досвід. Крім нього, лаву легіонерів поповнив захисник В'ячеслав Філоненко з Білої Церкви, решта новобранців — місцеві. Зокрема, добре зарекомендували себе в контрольних зустрічах Іван Огар з Іршави та перспективний Віктор Лофинець із сусідньої Свалявщини.

— Звичайно, заміни не зовсім повноцінні, — каже Гаврило Качур. — Тому основний тягар ляже на плечі наших «ветеранів» — Наумчука, Бако, Карібова, Ганчича. Сподіваємося, що хлопці не підведуть. Незважаючи на те, що фінансова невизначеність залишилась.

Не все зрозуміле і з використанням для виступів «Карпат» наявних у Мукачеві стадіонів. Найкращий з них «Спартак» чомусь «запрограмували» виключно під речовий ринок. Тому календарні матчі «Карпати» проводять на полі заводу «Точприлад», за що платять солідні гроші. Для тренувальних зборів орендують стадіон місцевого пивзаводу. Парадокс, та й годі.

Не краще становище і в ще одній команді — ужгородському «Закарпатті», яке в турнірній таблиці на 18 місці. Після досить успішного старту в середині кола колектив залихоманило.

— Психологічно зламались насамперед через упереджене суддівство, особливо у виїзних матчах, — вважає начальник команди Сергій Рущак. — Скажімо, у Полтаві за допомогою арбітрів нам за 3 хвилини до кінця «зуміли» забити аж три голи. Навмисно не придумаєш.

Позначилась на грі і фінансова скрута. А нема грошей — нема дисципліни. Тепер самою мораллю її не втримаєш. У спортсменів поступово втрачалась віра в керівництво клубу, його здатність виправити становище. Це стало причиною того, що новим президентом ФК «Закарпаття» було обрано знаного у краї підприємця, колишнього київського динамівця Матвія Бобаля.

— Дошкульно б'є по нас, та й усьому закарпатському футболові, численна армія так званих посередників, котрі зманюють перспективних гравців до інших клубів, — переконаний нинішній президент ФК. — Приміром, «клюнули» на їхній гачок Білак і Шукаль, які подалися до Вінниці. «Вкрали» до Рівного Ковтуна. Поїхали на «оглядини» Роман Кішпета (до Находки, де працює колишній старший тренер «Закарпаття» Іштван Секеч), Ярослав Гунтей, Ігор Цьома. За власним бажанням команду залишив Петро Решко.

— На Закарпатті було звичним, що футболістів завжди запрошували від нас, а не навпаки, — продовжує М.Бобаль. — Тепер і ми змушені вдаватися до послуг легіонерів.

Так, прибули до Ужгорода Юрій Прохоров з Охтирки, Сергій Мазур із Кривого Рогу, Іван Коштура з Армянська. Повернулися з-за кордону Віктор Зубанич, Іван Курильцьо та Іштван Пфайфер. До основного складу введено також перспективну місцеву молодь — Юрія Бойкула, Володимира Савка, Василя Пилипа, Олексія Воронова, що навчався у київському спортінтернаті.

На жаль, кульгає в області не лише дорослий, а й дитячий та юнацький футбол. Бракує тренерів, нормальних полів, уваги з боку місцевої влади тощо. Тим більш відрадно, що ФК «Закарпаття» почав усіляко опікати юнацький СК «Русь», вихованці якого з кожним днем додають у майстерності. До речі, тут грають і два сини М.Бобаля. Можливо, саме звідси закарпатський футбол одержить свіжий струмінь?

Приємною звісткою для прихильників ужгородців стало повернення на посаду головного тренера колишнього лідера колективу Юрія Чиркова, котрого нинішнє правління «відвоювало» з Угорщини. Серед планів нового керівництва — створення на базі клубу акціонерного товариства. Це б дало змогу, на думку М.Бобаля, виправити нинішнє незадовільне фінансове становище. Серед ігрових завдань — зберегти кістяк команди, аби успішно стартувати в ювілейному, п'ятому, національному чемпіонаті України, на який покладають чималі надії.

Продовжуємо цикл публікацій, в основі яких — бесіда з народознавцем Гарафіною МАКОВІЙ

Олександр НОВИЙ, *журналіст*

ШАНУЙ ВІТЦЯ-МАТІР

(Початок у номерах за 7, 11, 18 березня ц.р.)

Часто, коли здають стареньких у будинок престарілих, на нащадків іде знак тюрми. За подібністю! Як відгородили від всього світу тих, хто над нами тріпотів крильцями і ладний був для нас кровцю з себе випустити (як і ми зараз ради своїх дітей), так потім комусь у роду іде обмежена вуздечка.

Ось приклад. Приїхала із Чернівців жінка: син потрапив у в'язницю, точніше, — перебував під слідством. Каже: «Такий хороший, а на нім напасть, де дивиться той Бог?!» А на молитву на жінку слідує інформація: загнала до в'язниці чоловіка.

— Господи! — обурюється вона. — Та я ніколи ні з ким не судилася...

Прошу: «Відкрий, Боже, якщо Твоя воля, тайну гріха».

Показує визначену на цвинтарі могилу.

— Та там мій тато похоронений, але він також не судився ні з ким, — розказує.

«Картини» надходять далі: показує, що ця молодичка — єдина донька у своїх батьків. Доля її закинула у місто, далеко від родичів. Має одного сина, того, що зараз під слідством. Батько її тяжко працює на полі. Ось косовиця. Витирає струмені поту з чола. До інших підходять діти, онуки, несуть водички: посидять, поможуть, поговорять, а він — усе сам та сам... Онучок його десь гасає, до діда не хоче йти. Мати не заставляє: не має наміру слати кровиночку у глушину. Старенький чоловік дуже самотній, ніби у тюрмі...

Справді, поки батьки нас ростять, вони над нами тремтять, піклуються, аби не впала і порошиночка на їхнє чадо, надіються на єднання довіку. А як ми відриваємося, висаджуємося на свій грунт, — батьки стають нам непотрібні. І обливається кров'ю їхня душа, і дивиться Око згори...

Ще один приклад: повісився чоловік. Дружина: «Вберегти не могли, останні роки як помішався на самогубстві. Ніч — і його вже водить. Не може сказати, щоб злий — був досить-таки добрий».

А на молитву показує, як знущався над бабусею. Жінка визнає, що так і було. Колись. Бо бабусі вже давно не стало. А у свій час вона дала їм грунт на хату і зразу зробилася зайвою. А коли наші родичі, наш корінець стає нам зайвий, ми, грубо кажучи, — вилітаємо у трубу. Починаються хитання, нещастя, і ми кричимо: біда! Забуваючи, що без кореня немає нічого. Що чим краще доглядаєш коріння, тим ліпшим буде генетичне деревце, кращими будуть плоди, гарнішими листочки.

Кор.: Хотів би, аби ви хоч трішечки торкнулися теми, яку не могли обійти ні художники, ні письменники, — теми вічної: материнське благословіння. Кожен посвоєму підходить до неї, по-своєму бачить її. І я знаю, що ви маєте приклади, наскільки воно важливе. Дайте, будь-ласка, своє бачення оцього благословіння: як іде воно за людиною, який час? Яким вам бачиться отой останній погляд чи останній порух, коли мати перехрещує дитину в спину, мовби відганяючи від неї зло?

Маковій: Кажуть: Бог створив людину, дав їй життя, тому Він її дуже любить. Як те, що сотворив. Він стежить за нами, дає усілякі можливості спастися від злого. Так і мати. Вона запалила нашу свічу. Вона все робить для того, щоб тота свіча, її кровиночка, не згасилася. Навіть може віддати життя.

Оце уміння віддати за дитину життя не покидає матір, якщо вона є матір'ю, до останнього подиху.

ЗНАЛА бабусю Лінцю, про яку уже згадувала. Її один син загинув на війні, вона отримала похоронку. А була у нас традиція: якщо вишиваєш сорочку на людину, котра десь далеко від хати чи на чужині, вона пошвидше до рідного дому прийде. І коли бабусю хоронили, найшли стріп сорочок: вишитих, вимережаних, пожовклих від часу і сніжно-білих. Її невістка: «Ніхто ніколи не бачив бабу, щоб вона шила...» Мати до послідку вірила, що син прийде.

І, напевно, коли мама, хрестячи, благословляє дитину в дорогу — іде вся теплота її душі, все стремління захистити своє пташенятко, яке до останку для неї залишається дитиною, малою дитиною, хоч та дитина, може, має уже й своїх внуків та правнуків, дітей. Тому у народі було повір'я: без маминого благословіння й мати-земля не буде тобі родити. А якщо зродить — не буде з того споживку (користі).

Тож перед тим, як іти поле орати, засівати, син чи дочка (навіть якщо мали і своїх онуків) вклякали матері у ноги і казали: «Благословіть, мамко, поле орати, благословіть, мамко, на цьогорічну ниву, щоб і Бог мене відтак переблагословив». І щоб земля добре родила, була плодючою, приносити матері у дарунок обнову, а мати накидала на шию намисто з клукічки (Божого деревця), би стільки зерен було в качані, скільки плодів на клукічці, би стільки множилася сила в землі, скільки в намисті снізок (клукічка була у 12 снізок). Жінка клала його гірляндами під образи (ікони), аби закликало Боже благословіння.

Синові ненька дарувала знаряддя праці: граблі, лопату. Ці родові реліквії переходили від покоління до покоління. І чим древніші — більше, вважалося, мають сили: виганяють всяку нечисть з землі, злих духів.

І навіть якщо мати-батько були уже на цвинтарі, діти і туди йшли просити благословіння. Брали з гробу жменьку глини, тулили до чола і, мов до живих, промовляли. Інакше за неповагу до родовідного кореня міг втятися вершок: хтось з нащадків міг померти.

На долях людських бачу, що це не просто гарна традиція пошанівку до старини, це є леліяння свого кореня. А без доброго кореня, як ми всі знаємо, нема путнього нічого.

Без маминого благословіння не починалася днина. Вранці дитина прокидалася, протирала оченята, вмивалася, в руку неньку цілувала, промовляючи: «Благословіть мене, мамко, по-Божому день прожити, аби Господь мою днину переблагословив». І лиш після цього вже творила молитву. Вважалося, що без маминого благословіння Бог дитячу молитву не чує.

Може, є в цьому досить великий сенс, бо за підвищений голос до матері (не кажу вже — кулаки, сварку), якщо ми вийшли з поганого родовідного кореня, чіпляється чимала біда. Особливо на наших діточок. Бо скільки матері стислося серця почерез нас — нам, через дітей наших, стиснеться у десять разів більше, аби ми все те теж пережили, але набагато яскравіше відчули.

Приклад із Тернопільщини: спаралізувало двох дівчаток. Син, живучи на подвір'ї своєї мами, від неї постійно крав.

Дружина його, мати цих діточок, находить виправдання:

— Та дочкам усе відносить, а хто її хоронити буде? Ми! Отож, що потягнемо, то це наше...

Кор.: Як далеко все це від колишнього пошанівку! Розірвалося родовідне дерево, розпався рід, кожен сам по собі. Але я хотів би, аби ви торкнулися ще однієї важливої теми: батьківського заповіту. Що буває за невиконання заповіту батька-матері? Усного, письмового — будь-якого. Адже часто зараз трапляється, що діти починають сваритися, перерозподіляти усе посвоєму, одне слово — безсоромно ігнорують заповіт.

Маковій: Це є найстрашніше. Знаємо ще здавен: людина була приречена на страту, але мала право на свою останню волю. Невиконання останньої волі батьків — це гірше смерті, бо затим слідують великі каліцтва, нещастя, страшні хвороби.

Для прикладу: прибула жінка із села Струтин Рожнятівського району Івано-Франківської області, у неї пішло горе за горем.

На молитву змальовує могилу, а коло неї бачу бабусю. Чую: «Чого ж ти, донечко, не виконала мій заповіт?»

Жінка підтверджує, що там похована її мама. А заповіт був такий: щоб виряджала неньку в останню дорогу з її рідної хати.

— Ну, розумієте, — шукає собі виправдання молодичка, — мамина хата вже розвалюха, дах світиться, як в планетарії. А ми на подвір'ї звели нову. То що б сказали люди? Не захотіла маму нарешті занести у нову хату, не пошанувала...

А згадаймо Євангельське: «Не дивися на суд людини, бо людина — це порох, дивися на суд Божий, бо перед Богом тобі держати одвіт...»

Щоб припинити біди, цій жінці належало замовити молебні у церкві за упокій неньчиної душі, а вину перед мамою зняти у такий спосіб: скупати і одягнути трьох померлих людей, при цім промовляючи: «Простіть мене, мамочко, аби Бог мене простив, бо я вже чиста».

Зло накликаємо й коли ми ділимо речі. Добре, якщо рідні зробили заповіт, де твердо зазначили, що кому, а ті мирно погодилися з тим, розібрали. Але коли заповіту не зроблено чи порушується заповіт і йде гризня за речі, то готується дорога комусь за покійним.

Якщо заповіту не було, речі покійного за установленою в народі традицією роздаровували почерез домовину, як винесли покійника з хати, чи до шести тижнів через гріб. Не рідним, а чужим — щоб не йшли біди із цвинтаря. «Річ покійного має його дух, за ним і нечисті у родину приходять, душечка покійного у Царство Небесне не відійшла, — почуєш від старших. — Чужому вони не зашкодять».

Бачу оце в реалії. І досить часто. Приміром, в Києві: після покійної матері лишилася шуба. Жінка перешила з неї одіж доньці. Накликала великі біди: на молитву показало, як тягнеться внучечка за бабусею на цвинтар, де і яким способом статися нещастя. Вражав збіг деталей. Шубку показало передарувати багатодітній родині, котра мешкає в тім же будинку поверхом вище.

— Так, є, — підтвердила жінка.

Продавати речі покійного теж не наважувався ніхто. На нім не заробляли. А щодо речей самогубця, то їх не дарували. Їх або кидали зверху на домовину, перед тим, як засипати її землею, або закопували десь у болотах, на сміттєзвалиці, бо такі уже кожному приносять нещастя, біду, — кажуть у народі.

Страшні наслідки і тоді, як діти судяться за спадщину. З Івано-Франківщини, приміром, троє дітей судилося за батькову машину. Хто висудив, син його на ній згорів. Чи знову ж, з тої-таки Івано-Франківщини діти відсуджували хату. В того, хто висудив, спаралізувало онуку. Приїжджає мама дитини і каже: «До шостого класу ходила, а тут — горе».

На молитву показує: основою стала сварка родичів за дім.

— Так, — підтверджує жінка, — але то було вже дуже давно...

Давно, але наздогнало. Ми хочемо, щоб воздалося зразу. Але припустимо, що ми когось зоганяємо. Ми можемо здогнати через п'ять хвилин, через десять, через годину... Так і гріх доганяє нас протягом певного часу. Розплата може прийти до нас і через 10—15 літ, може прийти і через сорок, дев'яносто...

Не застане нас — вдарить по дітях, онуках...

І В ЗОШИТІ відгуків: «Де би я думала, що моя прабаба, мій прадід може лишити моїй дитині такий страшний подарунок, але як я можу не вірити, коли місце поховання збігається...»

Схожі приклади нещасть, коли ми перегризаємось за спадок, за речі, можна наводити до безконечності. Показує і те, що могло б, якщо людина не розкається, статися.

Кор.: Подорожуючи Україною, доводилось чути неоднакове звертання до батьків. Хтось називає батька-матір на ВИ, хтось на ТИ. Чи має це якесь істотне значення? Ваш погляд як народознавця: якій формі слід надавати перевагу?

Маковій: Старі люди, як правило, скажуть: «ВИ і тільки ВИ». Аргументуватимуть: ТИ призводить до того, що маєм зараз, — можна накричати на батька-матір, навіть вилаяти поганими словами, протягнути руки, викинути на вулицю...

Інше твердження щодо ТИ: батько-мати тобі товариш, друг, а хіба товариша, друга будеш на ВИ величати?

А я бачу, що за звертання до батька-матері на ТИ нагнітаються у потомків і біди, і невдачі. Тато-мама, як Господь Бог, і має бути якась дистанція, — вважають літні, додаючи, що колись при батькові-матері ніхто не вагував собі прохопитися якимось злим неввічливим, неповажним словом, бо цим, вважалося, нехтуєш самого Творця, самого Бога.

Але ж Бога називаємо і на ТИ. Він йде від серця до серця, — не здаються у суперечках молоді.

Воно й так, але слово ВИ у зверненні до батька-матері, з того, що бачу, уже самим своїм звучанням, викликає велику гаму поваги, схиляння перед матір'ю та вітцем.

Кор.: Підійдемо до питання, яке чи не найбільше обігране у нашій літературі: дуже багато веселих та сумних історій про тих, кого ми називаємо «його батьки», «її батьки». Як радили б до тих людей, яких набуваєш у рідню разом з дружиною чи разом з судженим, ставитись, виходячи з народних традицій? На початку нашої бесіди ви вже трішечки торкнулися цього.

Маковій: У народі вам скажуть: після вінчання тато-мама дружини стають тобі рідні. І навпаки. Тож і до них має бути не менший пошанівок. Покара йде, як за кревних.

Уже приводила приклад, як у подружжя помирали одне за одним діти, та й самим їм на цвинтар дорогу било за зневагу до матері: тобто — до свекрухи невістки.

З того, що бачу, в свекрухи з невісткою більш драматичні стосунки, аніж у тещі з зятем. Але коли невістка намовляє проти матері свого Адама, то рано чи пізно йдуть непередбачені нещастя, мов грім з ясного неба по голові б'є. Народжується калікою дитина, часто дебільною (за лишнє мудрування), глухонімою (мов компенсує підслуховування, крики, немовчання, коли треба поступитися, пошанувати своїх родителів).

Якщо Адам у Євочки, з приводу ненависті до його батьків, йде на поводку — часто це кінчається передчасною смертю для нього. Паралічі, крововилив у мозок, дорожні пригоди...

Жінка із Закарпаття: чоловік згорів у машині. Вважає, що чари, так і рече, голосячи: «Щось йому поробили... Є там недобра сусідка, все заздрить». На молитву пішло: затягнула бабуся, що плаче коло такої-то могили...

Жінка:

— Там похоронена його відьма!

Виявляється, мати...

І пішла інформація, як у кіно: любила сина, віддавала за нього душу. Стягнулася, коли ще в армії був, йому на машину. Та з'явилася невісточка, захотіла бути на материнім обійсті старшою за усіх, з матір'ю не рахувалася. Відділили маму у якусь прибудову, самі не впускали в хату і на поріг, у машину ніколи не брали...

Померла мати — до шести тижнів пішов за нею і син, тюрму вибиває і на онука...

Біди в більшості й розпочинаються, коли тато-мама, що зазнали образ, уже на цвинтарі.

Прибігає молодичка, з нашого ж таки району:

— Рятуйте, з тих пір, як поховали свекра, не знаємо із сином спокою: він ловить нас. Навіть у день привиджується. А вночі, то таки над нами стоїть. І син його бачить, і я...

Показує: знущалася з нього, била.

ГОЛОС України

Засновник — Верховна Рада України.
Видавець — Президія Верховної Ради України.
252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5.
Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

♦ ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23, телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс — 449-85-62.
♦ Рукописів не повертаємо.
♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КП № 1 від 18.09.1990 р.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.
Індекс 60955.
Тираж 540740.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
1 2 3 4 5 6 7 8 9 0
Зам. 0311056.